

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 18. (78.) évf.

11. szám. 2008 december

Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Végletek karácsonya

Karácsony van.

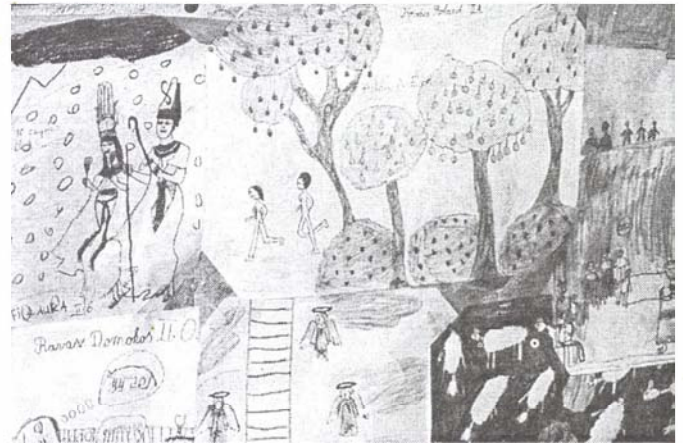
Talán hó borítja kint a tájat, és lelkünk megtelik a reményesség és a hit tisztaságával. Most talán úgy érezzük, megnyílt a szívünk, boldogok vagyunk, érzékenyebbek és fogékonyabbak a külvilág jelenségei iránt. Talán új lelkületet hordoznak ezek a napok, s általa feledhetjük azt a háromszázvalahány más napot, amely nem nyújt hasonló érzést. Talán megpróbálunk közeledni embertársaink felé, jobban, mint máskor, és figyelünk a másokra. Talán igyekszünk jók lenni, elnézni társunk apró hibáit és csak a lényegre figyelni. Talán szemünk előtt ragyog a csillogó karácsonyfa, és békés fenyőillat lengi be a szobánkat. Talán együtt van a család – talán van család! –, és a levegőt valami felemelő érzés lengi be. Talán hagyománya van már nálunk a bensőséges ünneplésnek, és minden évben megújulást nyerünk. Talán, talán...

És mi van akkor, ha mindez nem így történik? Mi van, ha éppen nincs hóhullás, és reménytelenség övezi napjainkat? Mi van akkor, ha nem is érezzük, hogy ezek a december végi napok többet jelentenek, mint az év más napjai? Mi van, ha lelkünk húrjait nem rezegteti meg a karácsonyi csengő hangja, és nem tudunk nyiltabbak, jobbak lenni csak azért, mert karácsony van? Mi van, ha hidegen hagy embertársaink sorsa, az, hogy ők miképpen élik meg ezt az ünnepet? Mi van, ha nem törekszünk többreilyentájt, és nem vagyunk jobban tekintettel a mellettünk levőkre, mint máskor? Mi van, ha nem látjuk az értelmét a karácsonynak? Mi van, ha nagy és fölösleges felhajtásnak tűnik minden? Mi van, ha csupán a szemfényvesztés és ámitás érzetét kelti bennünk a sok csillogás? Mi van, ha éppen nem tud együtt lenni a család – vagy éppen nincs család! – és ha együtt van, nem érez semmi különlegeset? Mi van, ha nincs semmilyen összetartó hagyománya nálunk a karácsonynak? És mi van, ha...

Érezhetően két ellentétes nézőpontot szemléltek az előző két bekezdés. Valahol a két véglet közt vergődik sokunk lelkeilyentájt. A két ellentétes pólus karácsonya... Hiányzik egy köztes állapot, egy olyan, amely a legtöbb ember karácsonyára jellemző lehetne. Túlzás, hogy ilyenkor boldogok vagyunk és nyíltak, közvetlenek és érzékenyek egymás iránt, mint ahogy túlzás az is, hogy nem érzünk semmi különlegeset ezekben a napokban, illetve hogy nem érdekelne a karácsony. Minden ember karácsonya egy sajátos érzéskeverék, amely csak hasonlít egymásra, de nem azonos senkiével sem. Éppen ezért nem lehet leírni, hogy milyen az igazi karácsony. Mindenkinek személyes és ugyanakkor közösségi élmény is.

Az utóbbi években egyre inkább eluralkodikilyentájt a „karácsonyi láz” rajtunk és környezetünkön. Lassan már csak a pompás felszín kap lényegét az ünneplésben, és háttérbe szorul az igazi karácsonyi üzenet. A lehetőleg minden teret bearnyozó, színes lámpás felszerelések, ezüstözött gömbök útvesztőiben gyakran kapkodjuk a fejünket. Rohanunk, és az utolsó napokra időzített ajándékvásárlás több bosszúságot okoz, mint örömet, így pedig már régen nem a kívánt nyugalom és béke időszaka a karácsonyi ünnepkör. Mások anyagi érdekeinek hátlójában egyre meghatározóbb az, hogy ki hogyan, milyen bőséggel képes megtölteni a jelképet hordozó karácsonyfa alját. S közben már el is tűnik a „jelkép”, és a karácsonyi apróságokról kezd lekopni az eredeti jelentés. Már nem érdekel a mondani-való, megelégszünk a csillogó felszínnel, a ragyogó, mesterkéltszerű külseivel. Ilyentájt alig vesszük észre, hogy nálunknál kevésbé szerencsés sorsú emberek is jönnek velünk szembe az utcán. Gyakran csak az a fontos, hogy megkapjuk az új üzletben kiszemelt ajándékot, míg másoknak talán egy ünnepi kalács sem kerül az asztalukra Jézus születésének napján. Amíg nem tárjuk ki a szívünket, és nem figyelünk ilyenkor sem egymásra, lehull-

Korondi gyermekek bibliai tárgyú rajzai

hat minden ragyogó gömb a fáról, mert azok akár az elesettek könnyei is lehetnének. Ha megpróbáljuk lelkünket ráhangolni és felkészíteni az ünnepre úgy, hogy az a tiszta jézusi szeretet továbbításán és befogadásán munkálkodjon, örömet és békeséget teremthetünk önmagunk és környezetünk számára. Ne tartsuk távol magunktól azt, amire szükségünk van, és amire rajtunk keresztül másoknak is szüksége lehet!

Legyen igazi karácsonyunk!

Sándor Krisztina

Minden kedves Olvasójának áldott karácsonyt és boldog, békés új évet kívánnak az Unitárius Közlöny munkatársai

„Világosság ragyog”

Adventünk és karácsonyunk

Az advent tovatűnt, s beköszöntött Jézus születésének ünnepe. Az erre való felkészülés, a várankozás és a reménykedés időszaka volt. Úgy tapasztalom, mégis igen sok keresztény teljesen figyelmen kívül hagyja/hagyta a felkészülésre rendelt időt. Pedig Isten bizonyára nem ok nélkül adta a felkészülés, a karácsonyra való ráhangolódás időszakát.

Advent

Az advent nélküli keresztény hasonlít ahhoz a sportolóhoz, aki úgy gondolja: bemelegítő edzés nélkül is képes lélegzet-elállító teljesítményre, vagy – más hasonlattal élve – az olyan énekest juttathatja eszünkbe, aki hangszálainak bemelegi-

„A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát.

A halál árnyékának földjén lakókra világosság ragyog.” (Ézs 9,1)

tése nélkül vállalkozik arra, hogy tiszta, csengő hangon Verdi-, Erkel- vagy Puccini-áriát énekeljen.

Advent nélkül nincs valódi karácsony. Mindenre, ami fontos, alaposan rá kell készülni. A lelkem mélyén valami azt súgja, hogy a karácsonyra érdemes lelkiismeretesen és jól felkészülni. Ez azonban korántsem azt jelenti, hogy üzletről üzletre járva mindent meg kell vásárolni, ami szem-szájnak ingere! Ellenkezőleg: a lelki ráhangolódást kell elősegíteni, előmozdítani. Ez pedig az adventi lelki élet, hitélet nélkül lehetetlen.

Azok számára, akik nem figyeltek kellő mértékben a lelki felkészülésre, hadd foglaljuk össze még egyszer advent szerepét és lényegét a keresztény ember életében.

A latin eredetű *adventus* szó megérkezést jelent, s a Jézus születésére való várankozás és felkészülés időszaka. Rendszerint András napja (november 30-a) táján kezdődik és négy karácsony előtti vasárnapot foglal magában. A régi időkben éjjeli harangszó hirdette kezdetét, egyszersmind az egyházi év megnyitását is. Advent idején az emberek egykor szigorú böjtöt tartottak, falun eljártak a hajnali misére, a roratóra, amit szép középkori kifejezéssel angyali vagy aranyos misének is neveztek.

Az advent az önmagunkkal való szembenézés, elfogulatlan önvizsgálat időszaka is. Azt szeretnénk, ha az ünnep „mindenket ékesen és szép rendben” találja. Azt szeretnénk, ha Isten teremtett világa Isten országává alakulna. „Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” (Róm 8,19)

Vitathatatlan, hogy csak tiszta lélekkel és érzésekkel lehet ünnepelni. Ha lelkünk tele van haraggal, bosszúval, gyűlölettel, ellenszenvvel, irigységgel, kárörömmel, egyszóval szeretetlenséggel, úgy hiábavaló erőlködés az ünnepi evangéliumnak az átélése, megtapasztalása.

Nem elég csupán leoldani a „hétköznapok saruját”; ha lelkünk citeráján képtelenek vagyunk szent áhitattal dalt pen-

getni, hiábavaló próbálkozás minden. Nem elég ünneplőbe öltözni és ünneplő ruhában tetszelegni, ha lelkünk nem ünnepien tiszta, nem leszünk képesek befogadni az igazi örömet. Az ünnep csak külsőségeivel fog elhalmazni, de lelkünk „száraz”, érzéketlen és terméketlen marad. Ha hiányzik ünneplésünkből a

„Ne féljete, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely

az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek...” (Lk 2,10–11)

lelkünket átító, egész lényünket megszentelő és megtisztító lelki tartalom, az igazi lelki örömet fakasztó szeretet, akkor hiábavaló erőlködés lesz ünneplésünk. József Attila gondolatai idevágóak: „Igazi lelkünket, akárcsak az ünneplő ruhánkat, gondosan őrizzük meg, hogy tiszta legyen majd az ünnepekre.”

Adventben elindultunk azon az úton, amely kétségtelenül Jézus és Isten felé, illetve egymás felé vezet. Ha jó utat követtünk, ha el nem tévedtünk, ha nem bolyongtunk céltalanul, akkor Jézus járszolbölcsőjénél találkozunk kell! És meg vagyok győződve arról, hogy csak azok találkoznak, akik képesek voltak Isten országáért, Jézusért, a karácsonyi gyerme-

kért mindent „hátrahagyni”, félretenni, és őt helyezni a legfontosabb helyre életükben.

Bár Ézsaiás próféta örömméne nem tartozik közvetlenül a karácsonyi történehez, úgy érzem, mégis beleillik valamiképp: „A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát. A halál árnyékának földjén lakókra világosság ragyog.”

Karácsony

Isten világosságnak küldte a világba Jézust, a Messiást. Mi mégis sötétségben botorkálunk; gyarlóságaink, gyengeségeink, rossz szokásaink és tulajdonságaink sötétségében. Péter második levelében ezt olvassuk: „egészen bizonyosnak tartjuk a prófétai beszédet, amelyre jól teszitek, ha mint sötét helyen világító lámpásra figyeltok, amíg felragyog a nap és felkel a hajnalszín szívetekben.” Karácsonykor a keresztény eszme születését, „hajnalhasadását” ünnepeljük. Jézus a hajnalszín, amely megszületik és felkel a mi szívünkben és életünkben.

Mindannyian tudjuk, hogy ünnepelni jó. Mégis mi az, ami miatt a karácsony egyedülálló, ami különleges szerepet, helyet és értéket ad neki? Karácsonyról azt tartja a közvélemény, hogy az év legnagyobb ünnepe. Karácsonynak van a leg-egyetemesebb üzenete és a leggazdagabb tartalma.

December 25-e eredetileg a perzsák vallási ünnepe volt. Mithrásznak, a világosság istenének születését köszöntötték ekkor. Mivel a világosság és a Nap szorosan összetartozik, Mithrászt napistenként

is imádták, s azt tartották róla, hogy az emberek testi-lelki gyötrelmeit jött enyhíteni, túlvilági életet ígért nekik, de cserébe jó cselekedeteket, önmegtartóztatást kívánt tőlük. Tisztelete gyorsan elterjedt Kis-Ázsiában, majd a Római Birodalomban is a Keletről behurcolt rabszolgák és az otthonukba visszatérő szabadságot katonák révén. Születésnapja hatására került be a római naptárba a „Sol invictus” (legyőzhetetlen Nap) ünnepe. Igazi humanista tartalommal azonban a keresztény vallás töltötte meg, amikor az önzetlen, tiszta szeretet és békesség igényével

folytatás a 4. oldalon
Józsa István Lajos

Az erdélyi unitarizmus négyszáznegyven éve

Tudományos konferenciával, könyvbemutatókkal, ünnepi istentisztelettel, irodalmi és zenei összeállítással ünnepelték a kolozsváriak az 1568-as tordai országgyűlésen elfogadott vallásszabadság-törvény kihirdetésének és az Erdélyi Unitárius Egyház létrejöttének 440. évfordulóját.

November 14-én az egyházi központ Dávid Ferenc dísztermében kezdődött az ünnepi rendezvények sorozata. Hat törté-

neti tárgyú előadás hangzott el, mintegy három órában. Balázs Mihály szegedi (irodalom)történész Dávid Ferencről és a korabeli kolozsvári nációkról értekezett, bőségesen adatolva a Dávid Ferenc nemzetiségére vonatkozó állításait, amelyekkel – a történeti hűség nevében – bizonyos általánosan ismert tévedéseket kívánt korrigálni, mindenekelőtt azt, hogy Dávid Ferenc magyar lett volna.

Káldos János (Budapest) Enyedi György korát – vagyis a 16. század utolsó évtizedét – idézte meg. Enyedi püspök prédikációinak egy részét „fejedelmükrökként” értékelhetjük, amelyek révén az unitáriusok szuperintendense félreérthetlenné tudta tenni a fejedelmi (vallás)politika iránti kritikáját.

Az ugyancsak magyarországi Keserű Gizella egy 1626-os és 1694-es, unitárius érdekű írásmű, a *Disciplina ecclesiastica* két változatának eltéréseiből következtetett a 17. század bizonyos kor- és egyháztörténeti tényeire.

Montreálban is megemlékeztek Dávid Ferencről

„A prédikátorok minden helyen hirdessék az evangéliumot, mindenki az ő értelme szerint; és a közösség, ha elfogadja, jó, ha nem, pedig senkit ne kényszerítsenek arra, amit lelke el nem fogad; de mindenki olyan prédikátort tarthasson, amelyik neki tetszik. Ezért senki az előjárók közül, se mások a prédikátorokat ne bántsák, a vallásért senkit ne szidalmazzanak, az előbbi szabályok szerint. Nem engedik meg senkinek, hogy a tanításért bárkit is megbüntessenek vagy fenyegetsenek; mert a hit Isten ajándéka, ez hallásból van, a hallás pedig Isten Igéje által.”

A montreali Első Magyar Református egyház november 16-án Dávid Ferencre és a tordai országgyűlés által kihirdetett vallásszabadság 440. évfordulójára emlékezett.

A montreali Első Magyar Református Egyházat 1926-ban alapították, de e közösségnek nemcsak református, hanem evangélikus és unitárius alapító tagjai is voltak. Ma is – nem lévén unitárius templom Montrealban – az unitárius vallásúak szívesen eljárnak a vasárnapi istentiszteletre és a református gyülekezet által szervezett rendezvényekre.

Az istentisztelet keretén belül György Attila református lelkész a 16. századi vallási hitvitákról, a kort olyannyira jellemző vallási intoleranciáról, valamint a vallásszabadság kihirdetésének körülményeiről nyújtott átfogó képet a híveknek. Az istentiszteletre készült füzetecskében az Erdélyi Unitárius Egyház alapítójáról és első püspökéről, Dávid Ferencről, életéről, hitelveiről és munkásságáról találhattunk információt.

Az istentisztelet elején György Attila bocsánatot kért – bár nem a montreali református egyház, sem a református vallás nevében – két tragikus kimenetelű történelmi eseményért. Elsőként az antitrinitárius mozgalom egyik kiemelkedő szervezője, Szervét Mihály máglyán való megégetéséért (1553. október 27-én), másodikként pedig a nagyharsányi tragédiáért: Alvinczi György unitárius lelkész kivégzéséért. Szervét is, Alvinczi is hitéért, felfogásáért adta életét – mondta György Attila. Sajnálatát fejezte ki, hogy a történelem folyamán a vallási felfogások emberéleteket követeltek – pedig a Biblia a szeretetre, türelemre, megbocsátásra ösztönöz, nem pedig háborúra, gyűlöletre, életek kioltására.

A november 16-ai prédikáció üzenete ez volt: a szeretet, a jóság, az igazság Istenéhez kell közelednünk. „Szeresd az Urat a te Istenedet, szeresd felebarátodat és ellenségedet!” Ha szívünkben a szeretet, a jóság, az igazság és a méltányosság törvénye lakozik, bármilyen vallásúak vagyunk is, mindnyájan Isten egyetlen gyermekei vagyunk. A hit Isten ajándéka, ezért senkit nem szabad felfogása és vallási hovatartozása miatt megkülönböztetni, elítélni, kiközösíteni.

Csíki Zita

Kovács Sándor egyháztörténet-tanár a 19. századi magyar–angolszás unitárius kapcsolatokba tekintett bele, bőséges és igen élvezetes idézetből kiindulva – Uzoni Gábor Benczédi Gergelyhez intézett leveléből (1866, London).

Molnár B. Lehel levéltáros az 1690-ben kelt és 1691-ben kiadott *Diploma Leopoldinum* hatását vizsgálta a 17–18. századforduló unitárius püspöki vizitációira – elsősorban Háromszéken. A Habsburg császár e hitlevele szerint kormányozták Erdély belügyeit és vallásügyét több mint másfél évszázadon át.

Gaal György helytörténész az unitárius iskolaügy alakulását tekintette át a 20. század első felében, pontosan 1948-ig, az ún. „tanügyi reformig”, amely voltaképpen az egyházi oktatás teljes – szerencsére csak átmeneti – megszüntetését jelentette. Előadásában bőségesen utalt az unitárius oktatás fénykorára, s a kolozsvári és székelykeresztúri iskolák mellett a tordai oktatási központra is.

Az előadássorozatot hármas könyvbemutató egészítette ki. Elsőként a már említett Balázs Mihály Dávid Ferencről írt, angol nyelvű monográfiáját mutatta be Kovács Sándor. A kötet a Baden-Badenben és Bouxwiller-ben működő Valentin Koerner kiadó Bibliotheca Dissidentium sorozatában jelent meg, amelynek szerkesztője nem más, mint az Európa-szerte nagy hírnév-

folytatás a 4. oldalon

Jakabffy Tamás

Az erdélyi unitarizmus...

folytatás a 3. oldalról

nek örvendő André Séguenny. A Dávid Ferenc-monográfia a magyarországi antitrinitáriusokat bemutató sorozatnak immár negyedik kötete. Balázs Mihály terjedelmes, rendkívül gazdagon adatolt magyar nyelvű dolgozatát Gellérd Judit fordította angolra. A fordító a könyvbemutató során élvezetesen mutatta be a munkafolyamatot, amelynek során a frissen megírt fejezeteket szinte azon „melegében” fordíthatta – hála az internetnek! – angolra, hogy határidőre a kiadóhoz érhesse.

Négy száznegyven év: 1568–2008. Ezt a címet viseli az Erdélyi Unitárius Egyház kiadásában megjelent kötet, amely az 1968-ban megjelent *Négy száz év* mintájára ismét az erdélyi unitarizmus meg-megújuló arculatát és utóbbi negyven, illetve tizennyolc évének eredményeit hivatott bemutatni. A kötetben helyet kapott Dávid Ferenc teológiai idézetgyűjteménye Istenről, a szentlélekről, Jézusról, a Bibliáról; az emberről, a vallásról. Ezt az erdélyi unitarizmus múltját bemutató kronológia követi. Az 1968-as könyv „útjelző évszámai” mára Erdő János és Szabó Árpád munkája nyomán újabb adatokkal egészültek ki, de ehhez Balázs Mihály is hozzájárult – elsősorban a 16. század, a „hőskor” bemutatásának revíziójával. Az évszámhoz kötődő események „leltárát” Kovács Sándor tanulmánya egészíti ki „az erdélyi unitarizmus történeti vázlatával”. Popa Márta az újraindított kolozsvári Unitárius Kollégium történetét, András Benedek a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium történetét, Asztalos Klára az újjászülötő nőszövetségi mozgalmat, Sándor Krisztina pedig az erdélyi unitárius ifjúsági élet utóbbi 40 évét tekintette át. A könyvben megtalálható továbbá az Erdélyi Unitárius Egyház püspökeinek és főgondnokainak listája is.

Külön figyelmet érdemel az 1968 után épített/vásárolt templomok és istentiszteleti helyek, illetőleg az 1989 után visszaigé-

nyelt tanintézmények képes seregszemléje. A képeket Stephen Spinder amerikai fotográfus készítette 2008 tavaszán. A reprezentatív képsorozat a lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon és az újonnan átadott brassói közösségi ház látványa egészíti ki.

A harmadikként bemutatott kötet a fentebb már említett André Séguenny munkája: *Teológia és filozófia között*. Spiritualisták a 16. században. A könyv szintén egészen friss termék, a Szegedi Tudományegyetem könyvkiadó műhelyéből került ki.

Az ünnepségsorozat második lényeges mozzanata a november 15-én tartott istentisztelet volt. Ez alkalommal dr. Rezi Elek főjegyző végezte a szószéki szolgálatot. Beszédének alap gondolata Jakab levele második részének 12. verse volt: „Ügy beszéljétek és úgy cselekedjétek, mint akiket a szabadság törvénye fog

„Világosság ragyog”

folytatás a 2. oldalról

érkező Jézus születésnapjának nyilvánította, és „Sol Salutisnak”, az Üdvösség Napjának nevezte el. Igazolásképpen elég csupán Lukács evangélista karácsonyi történetének közismert verssorára gondolnunk: „Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.”

Karácsony: milyen szépen csengő, lenyűgöző hatású szó. De nézzük csak meg, honnan is ered, és mi az elsődleges jelentése? A *karácsony* szó – hasonlóan a magyar szavak tetemes részéhez – szláv eredetű. Őse a régi szláv nyelvben meglévő *korcsun* szó, amely lépőt, átlépőt jelentett. Az új évbe való átlépés, a téli napforduló lehetett eredeti jelentése.

A keresztény, a vallásos ember számára azonban sokkal több ennél. Igazából el is vesztette az idők folyamán eredeti jelentését. Az én számomra azonban ma is a régi jelentéstartalmával bír, csak kibővült, többféle értelmet nyert. Jézus megszületésével és tanításának befogadásával a pogány világ „átlépett” a keresztény világba. Jézus „befogadásával” és tanításának követésével új korszak vette kezdetét az emberiség történetében. A homo sapiens homo

christianusszá, azaz kereszténnyé lett. A gondolkodó emberből embertársát igazán szeretni tudó, érző lelkű felebarát lett! Jézus születésével a keresztény szeretet, kultúra és művészet indul el világhódító útjára. De a karácsony számunkra, magyarok számára azért is „átlépő”, mert a barbárság, az erőszak, a gyűlölet és állandó hadakozás világából az 1000. év karácsonyán átléptünk a keresztény új világba, amikor II. Szilveszter pápától I. István királyunk koronát kapott.

Karácsony ugyanakkor „átlépést” jelent a bűnök, tévelygések, rossz szokások, gyarlóságok sötétségéből a lelki tisztaság ragyogásába; az erkölcsstelenség sötétségéből az erkölcsi tisztaság ragyogó világosságába; a tudatlanság, a babona misztikus, sötét világából az igazi hit világosságába, „a remélt dolgok valóságába”. „Átlépés” a karácsony a gyűlölet, az irigység, az ellenszenv, az előítélet sötétségéből a szeretettel való elfogadás világába; a „szemet szemért, fogat fogért” gondolkodás sötétségéből a megbocsátás világosságába. „Átlépés” a csüggedésen, a kicsinyhitűségen, a viszálykodáson, a megosztottságon, a képmutatáson, az önteltségen és a hatalomvágyon. Mert karácsony a hatalom szeretete helyett a szere-

tet hatalmát hirdeti. Karácsony „átlépést” jelent a faji, társadalmi korlátokon, értelmetlen megkülönböztetéseken, és belépést jelent a Jézusban való testvériség világába, Isten országába. S végezetül Jézus születésével és evangéliumának befogadásával a keresztény ember átlépett a halálból az örök életbe.

Az ézsaiási gondolatokban az ószövetségi nép messiási reménysége, várakozása fogalmazódik meg. A próféta a halálárnyékában lakók életéhez hasonlítja népének sanyarú, keserű sorsát, és a vigasztalás üzenetével érkezik: „A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát. A halál árnyékának földjén lakókra világosság ragyog.” A reménytelennek tűnő körülmények ellenére is van remény azok számára, akik hisznek a megígért Messiásban. Ma már tudjuk, hogy Isten nem feledkezett el népéről, elküldte a megígért szabadítót. Isten beváltotta ígését, amikor a világ számára Szabadítót és Üdvözítőt adott Jézus személyében. „Ne féljétek, mert íme hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született... aki az Úr Krisztus...” Ó a mi világosságunk, életünk fejedelme, megtartónk, megváltónk és megváltoztatónk. Örven-dezzünk hát, Barátaim, és ünnepeljünk!

megítélni." A főjegyző természetesen az 1568-as, mérföldkönek számító eseményre való emlékezésből indult ki. „Az 1568-as tordai országgyűlésen hozott törvény közös erdélyi örökség – mondta –: a hit szabad megvallását és a megvallott hit szabad gyakorlását eredményezte.”

Dr. Szabó Árpád püspök a hazai és a külföldi testvéregyházak képviselőinek, valamint a János Zsigmond Unitárius Kollégium és a budapesti Árpád Gimnázium tanárainak és tanítványainak köszöntése után emlékbeszédében az unitárius egyháznak a vallásszabadság érvényesítése végett vállalt, több évszázados harcáról beszélt. „Az unitárius vallás a hitből táplálkozó minőségi értékudat folytán maradt meg. Sajnos, a vallási türelem még ma is a más hiten levők megtűrését jelenti, s egyesek adósak a kölcsönös szeretettel és tisztelettel. Az unitárius egyháznak fel kell vállalnia a katalizátor szerepét, s be kell töltenie azt az evangélium hirdetésével. Ehhez adjon Isten reményteljes jövőt egyházunknak és vallásunknak” – mondta a püspök.

Az emlékbeszéd után szót kapott Rázmány Csaba, a Magyarországi Unitárius Egyház püspöke, John Gibbons amerikai unitárius lelkész, Tina Geels, a hollandiai remonstráns egyház lelkésze, Harold Babcock, az észak-amerikai unitárius-univerzalista egyház és Anneliese Trenning, a holland protestáns egyház lelkésze is. Mindannyian az általuk képviselt vallási közösségek kapcsolatát méltatták az erdélyi unitarizmusmal, példának, etalonnak tartva az erdélyi szabadelvű egyházszerveződést és annak évszázados életerejét.

Az ünnepi istentiszteletet zenés-irodalmi műsor zárta, amelyen közreműködött a budapesti Árpád Gimnázium kórusa (vezényelt: Orosz Erzsébet karnagy), Ráduly Zsófia (hegedű), Strauss Imre István (zongora), Borsos Edit (ének), Dan Victor (orgona), a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium szavaló diákjai (felkészítő tanár: Hegedűs Kornélia) és kórusa (vezényelt: Majó Julianna karnagy), a Concordia vonósnégyes és Geréd István (zongora).

Ünnepek fényében

„Mártir püspökünk, ma rád emlékezünk. / Feléd fordul halánk és emlékezetünk.”

Novemberi csodálatos napsütésben Sepsiszentkirály-Botfalui unitárius egyházközsége ünnepelt. Az unitárius egyház fennállásának 440. évfordulója és Dávid Ferenc halálának 429. évfordulója jegyében, ünnepi istentisztelet keretében emlékeztünk egyházalapító első püspökünkre, Dávid Ferencre november 9-én és 16-án, két vasárnap egymás után Botfaluban és Sepsiszentkirályban.

Botfalut úgy is emlegetik, mint „a román tenger közepén egy magyar szigetet”, ahol a három felekezet hívei békecségyben élnek és dolgoznak. Ezt igazolja az imaház előtt díszelgő székelykapu is, amelyet a katolikus hívek adományoztak ebben az évben. „A hit életünknek célt ad”, „A hit Isten ajándéka” – ez táplálja a botfalusi kicsiny gyülekezeteket.

November 9-én Dávid Ferenc-emléknap színesítette az unitárius istentiszteletet. Messze vagyunk Dévától, Déva várától, de a Kőműves Kelemennéről szóló népballadával elkalauzoltuk a híveket Déva várához, majd „A légben felmos köd szítál” és más Dávid Ferencre emlékező énekszámok és versek tették méltóságjelzővé ezt a vasárnapot. Az összefogást, a megértést igazolta Hilda református asszonytestvérünk, aki Rózsika és Lenke mellett csengő hangjával segített, hogy ünnepélyünk még bensőségebb legyen. A kis Andrea és Gabriella szavalatai sem maradtak el, hisz ünnep gyerek nélkül nincsen. A csodálatos vasárnap szeretetvendégséggel zárult, ahol a hívek felszabadultan meséltek a mindennapi gondjaikról. Magyarul, anyanyelvükön beszélhettek!

A székelykapu is egy magyar közösségre vigyáz, amint a felirat hirdeti: „Az Úr kapuja íme itt van, de csak az Igazak mennek át rajta”, az igazak, akik a magyar nyelv megőrzésére és az igaz hit megtartására törekednek. A szép székelykapu mellett a három gyülekezet hívei megálmodták a kerítés felújítását, amit adományokból és közmunkával már el is kezdték. A kis „sziget” lakói munkához láttak, megöntötték a szükséges alapot, és beszerezték a faanyagot. Az összefogás, az Istenben való hit ad erőt ezeknek az embereknek.

„Az igaz ember a hite által él.” Ezt vallották a sepsiszentkirályi unitáriusok, amikor november 16-án a hóféhér, „új ruhába öltöztetett” imaházba gyűltünk össze, hogy első püspökünkre, Dávid Ferencre emlékezzünk. Az ünnepi istentiszteletet a gyermekek műsora követte, akik csengő hangon, bátran vallották: „Unitárius hitünket szívből szeressük, ezt üzeni Déva várból Dávid Ferenc nekünk.” A csemeték mellett ott voltak a szülők és nagyszülők is. Déva várába fiatal nőtestvérünk vezetett el csodás hangjával, a Kőműves Kelemenné népballada révén. A szeretetvendégség itt sem maradt el, sőt a gyerekek öröme még a tombola jelentett izgalmas pillanatot. Voltak szerencsés emberek, akik boldogan vették át a nyereményt, és volt, aki azzal a reménnyel távozott, hogy majd a következő alkalommal kedvez neki a szerencse.

Ünnepeltünk, emlékeztünk és együtt örülhettünk az imaház „új ruhájának”, amely saját erőből született. A jó Isten adjon erőt, egészséget a gyülekezet minden tagjának, hogy még sokszor örüljünk egymásnak!

Adorjáni Gyöngyvér

A dévai álom életre kelt!

November 8-án Déva ismét az unitáriusok zarándokhelye volt. Több mint hatszáz unitárius zarándokolt el a dévai vár belső udvarára, hogy a vallás- és lelkiismereti szabadság kihirdetésének 440. évfordulóján fejet hajtson Dávid Ferenc vallásalapító szellemisége előtt.

A várbeli ünnepség után a zarándokok a dévai unitárius imaház felszentelésén vettek részt. Most, amikor egyházunk

megalapításának 440. évfordulóját ünnepeljük, ennél méltóbb ünnepet el sem tudnánk képzelni Déván, mint az imaház felszentelését.

A 2003-as esztendő határátkelő volt a dévai gyülekezet életében. Az appletoni (Egyesült Államok) testvérgyülekezet konkrét anyagi támogatására az Erdélyi Unitárius Egyház is válaszolt. Közös erőfeszítés árán Déva központjában egy olyan ingatlant vásároltunk, amely megfelelt az elképzeléseknek: magába tudja foglalni a templomot, a zarándokközpontot és a lelkészi lakást. A közel évszázados vágy valóra vált!

Pedig a dévai templom álma közel száz éve ott él az unitárius hívek lelkében. Elég csak arra gondolnunk, hogy az 1900-as évek elején az akkori egyházvezetés úgy döntött, hogy tiszteletadásuk jeléül templomot építenek Dévára, Dávid Ferenc születésének 500. évfordulójára. Hadd legyen a világon élő unitáriusok zarándokhelye, legyen emlékezésnek, tisztelgésnek, imádkozásnak hajléka. A híres Pákey Lajos tervrajzokat el is készítette, megálmodta a bölöni „katedrálishoz” hasonlítható templomot a dévai vár tövébe. Az egyház külföldi segítségre is számítva az anyagi alap előteremtésén fáradozott, és az összegyűlt pénzeszeget katonai kötvényekbe fektette. Az első világháború kegyetlen szele azonban szétfoslatta az unitáriusok álmát. Az akkori tervrajzot nézve (az egyház levéltárában megtekinthető) feltehetjük a kérdést: „Mi lett volna, ha...” – a történelem azonban már számtalanszor igazolta, hogy az ilyen kérdések nem segítenek.

Öt évvel ezelőtt, amikor a ház avatási ünnepségén részt vettünk, mindannyiunk közös érzése volt, hogy a történelem folyamán dédelgetett dévai álom megvalósult: a dévai híveknek otthona lett a egyházunknak Dávid Ferenc nevét viselő zarándokközpont. De akkor tudtuk, hogy ez még mindig csak egy épület, amelyet Isten és az emberi lelkek találkozása nemesít majd szakrális helyé.

Az élet mindennapjai azonban hamar felébresztettek szép álmunkból, szembe kellett néznünk a kihívásokkal: az örökös anyagi nehézségek, a pénzszerzési akadályok, a visszautasított pályázatok, a felfogásbeli különbségek, a kommunikációs zavarok, az értelmetlen piszkálódások, egy logikusan és unitárius szellemiségünknek megfelelő és azt kifejező terv követésének nehézségei mind-mind rányomták bélyegüket, és álmunk szépségét csorbitották. Pedig elképzelésünk a mának felelt meg, tudtuk, hogy önfenntartóvá kell tenni ezt a házat. Hárompilléres távlati terv lebegett lelki szemünk előtt: a dévai gyülekezetnek imaterme legyen, a mindenkori lelkésznek külön paplak, a zarándokoknak szálláshely. Próbáltuk elültetni mindannyiunkban azt a pozitív szemléletet, hogy a kilátástalan pillanatokban is a cseppnyi fényforrást kell észrevennünk. Azt, hogy konkrét terv nélkül hiábavaló minden álom. „Business plan”, „önfenntartó ház”, „lépcsőzetes fejlesztés” – annyira idegen fogalmak voltak számunkra, hogy tehetetlen, de ugyanakkor hagyományainkra épített válaszukon már mi is elgondolkoztunk: „neünk templom kell és nem más!”

Lassan dolgozni kezdtünk. Először is felkértük a székelykeresztúri származású Péterffy Miklóst (az akkoriban – tudomásunk szerint – egyedüli unitárius építész), hogy igényünkkel és a hely szellemiségének megfelelően fogalmazza tervrajzokba álmunkat. Kezdetben a láthatatlan, de hasznos munkát végeztük vagy végeztették el: az elavult víz-, gáz-, villanyvezetékek, lefolyók kicserélése, a fűtésrendszer kialakítása, válaszfal lebontása, a padlózat rétegek szerinti szigetelése, a régi tető és átköti gerendák lecsiszolása és ápolása, a megvilágító létrehozása, a

Roger Bertschhausen appletoni, Koppándi-Benczédi Zoltán lupényi-dévai lelkész és Péterffy Miklós építész

ipari parkett 10 ezer darabjának egyenkénti lerakása, csiszolása, festése, a varrottas-fal megálmodása, szervezése, kivitelezése (illesse érte köszönet a nőszövetséget!), a templom bútorzata, a festés stb. Itt megállok. Még sorolhatnám, de nem teszem. Egyszerűbben fogalmazok: egykori lakóházat kellett imaházzá átalakítani. Gondolhatják, mivel jár. Az imént felsorolt szavak, tevékenységek mögött hatalmas munka húzódik meg, amelynek eredményét ma már csodálhatjuk.

A kemény kőrisfából készült templomi bútor a maga természetes vonalaival, a parkett tízezer darabjának árnyalat-változása, a különböző évekből és vidékekről származó varrottasok kompozíciójának együttese azt a valóságot tükrözi, hogy Déva az unitáriusok zarándokhelye, különböző vidékek és szokások ötvöződése, és ebben az imaházban magára talál minden ember.

A száraz tények pedig arról beszélnek, hogy az imaház és „mellékletei” kialakításának költségvetése 80 000 lej volt. Ennek 50%-át amerikai testvérgyülekezetünk, 33%-át a román kormány (igaz, eddig csak papíron), 15%-át a dévai önkormányzat, 2%-át a hívek adománya képezte. Ha helyi szinten az adományok terén nem ékeskedtünk is, a közmunkával való hozzájárulás mindent pótol. Aranykönyvi adataink szerint 434 közmunkában való részvételt számláltunk a dévai hívek és amerikai testvéreink részéről. Illesse köszönet mindannyiukat! Az adományozókat, a támogatókat, a munkásokat, munkatársakat. Illesse köszönet a Dénes bácsikat, a Laci bácsikat, Árpád urakat, Ullman urakat, a „mens groupokat”, Erzsébet néniket, Viola néniket, mindazokat, akik valamilyen formában hozzájárultak az imaház kialakításához.

Az ünnepi istentiszteleten dr. Szabó Árpád püspök végezte a szószéki szolgálatot, Rüszt Fogarasi Tibor esperes beszéde készítette fel az úrvacsora-vételre. Roger Bertschausen appletoni lelkész, Péterffy Miklós építész, Winkler Gyula EU-képviselő, Dézsi Attila alispán, Koppándi-Benczédi Zoltán helyi lelkész köszöntötték az egybegyűlteket. Az ünnepség szeretetvendégséggel zárult, amelyen többek között a templom udvarán temett szülő volt a legkelendőbb csemege.

Igen, ma már a dévai álom részesei vagyunk, a dévai álom él. Mindez úgy, ahogyan elődeink megálmodták, ahogyan én megélem ezt a történelmi pillanatot, ahogyan te magadra ismeresz ebben az imaházban, ahogyan lelkednek megnyugvást találsz ebben a hajlékban, ahogyan egyházközségünk egykori lelkészének, Kiss Lászlónak, emléket állítunk, ahogyan méltóan tudunk tisztelni 440 éves múltunk előtt. A dévai álom megvalósult, a dévai álom él!

Koppándi-Benczédi Zoltán

Toronylakók

Hálaadó ünnepség advent I. vasárnapján a marosvásárhelyi kövesdombi unitárius templomban

2006. december 2-ától advent első vasárnapja évről évre hálaadó örömmel kövesdombi egyházközségünk és minden marosvásárhelyi unitárius ember számára. Két évvel ezelőtt, 2006 karácsonyán arról is beszéltem prédikáciomban, hogy esztendőnk adventje különösen szép és áldott volt számunkra, marosvásárhelyi unitáriusok számára. Szép és áldott volt, mert fölemelő, lelket melegengető eseménnyel: új templomunk felszentelésével vette kezdetét. Hét esztendővel ezelőtt „csillagot követve” indult el templomépítő útján unitárius egyházközségünk. Az ígéret, a reménység csillagát követtük, amely előttünk ragyogott föl. És íme hét, esztendő munkája, fáradsága,

áldozathozatala, imádsága után várakozásunk beteljesedett. 2006 karácsonyán, a fénynek, a szeretetnek, a születésnek ünnepén megszépült és felszentelt templomunkban ünnepelhettünk. Legyen hála és köszönet érte a mi gondviselő egy Istenünknek!

Két esztendő telt el azóta, és ebben a két esztendőben továbbra is bőven részünk volt munkában, fáradságban, áldozathozatalban, imádságban. De részt kaptunk sok-sok örömből, sikerből is az eredményeink nyomán.

2008. november 30-án hálaadó istentiszteletre gyűltünk egybe újból, a templomszentelés második és unitárius egy-

házunk fennállásának 440. évfordulóján. Hálát adtunk Istennek az elkészült toronyoráért, harangjaink hívó szaváért – amelyek az őszi hálaadás ünnepén szólaltak meg először – a templomépítés terén az elmúlt két évben elvégzett munkálatainkért.

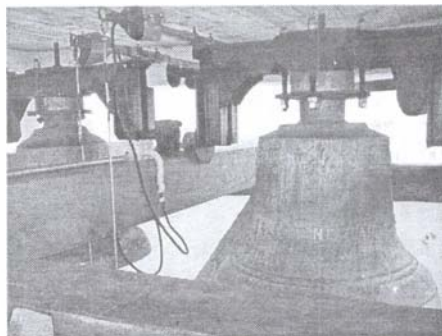
Ünnepségünkön a szószéki szolgálatot Nagy László esperes végezte. Ezután Kecskés Csaba lelkész köszöntötte az egybegyűlteket, a gyülekezetet, meghívott vendégeinket, majd röviden felvázolta az elmúlt két év történéseit. Megköszönte a kapott adományokat, híveink közmunkáját, amely által sikerült lemesznelni a templom külső falait, díszkövel kirakni a templom lábát, elkészíteni a Balázs Ferenc-termet, amely az ifjúsági egyesületnek, a vallásörösöknek, a Gézengúz Játszó- és Táncháznak, valamint a Kulcs nevű iskolai és gyermeknevelési tanács-

folytatás a 8. oldalon
Kecskés Csaba

Toronylakók

folytatás a 7. oldalról

adással foglalkozó alapítványnak is otthonául szolgál. Mindezek mellett nekifogtunk a melléképületek fölött tervezett vendégszobák elkészítésének, és reméljük, hamarosan a karzatba s a vendégszo-

bákhoz vezető lépcsők is elkészülnek, és a templom belső bútorzatának véglegesítésén is gondolkodhatunk.

Hálaadási ünnepségünk középpontjában az elkészült toronyóra és harangjaink álltak. A toronyórát Nagy Elek szabédi születésű kedves hívünk készítette el, aki nyugdíjazása után Szászrégenből Marosvásárhelyre, kövesdombi templomunk közelségébe költözött. Elek bácsi évekkal ezelőtt javította a szászrégeni evangélikus templom toronyóráját, és két év szorgalmas munkája során készítette el a lakása melletti kicsi műhelyében toronyóránkat.

A kisebbik harangot Szász Dénes, egyházkörünk volt felügyelő gondnoka

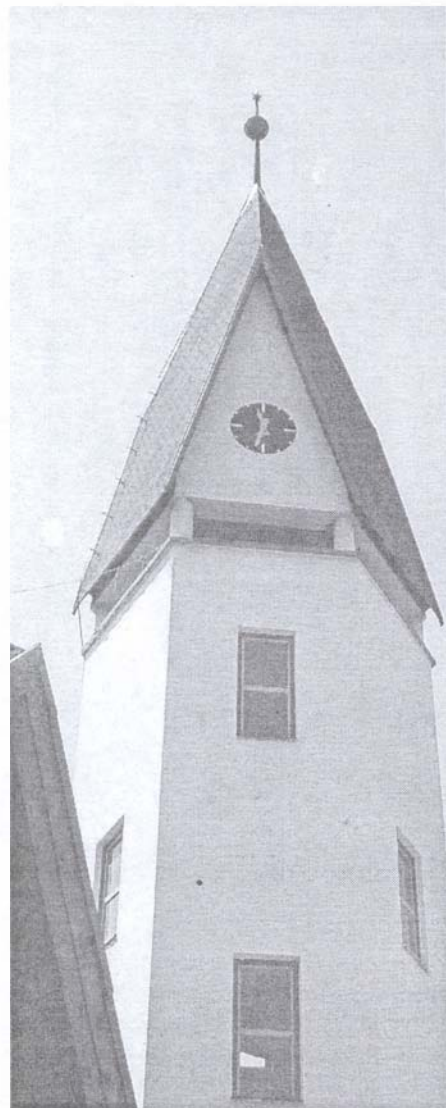
és neje, Török Jolán adományozta 5000 lej értékben. E nemes adományon fellelkesedve egyházközségünk vezetősége úgy határozott, hogy egy nagyobb harangot is öntetünk. Ez a harang egyesült államokbeli, Schenectady-i testvérgyülekezetünk és híveink adományaiból készült el Rác Sándor marosvásárhelyi harangöntő mester műhelyében.

A harang tartószerkezetét Kovács László kézdivásárhelyi mester készítette el, harangjainkat pedig Gál Ferenc marosvásárhelyi szakember villamosította és „önműködőre állította”.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik a toronyóra elkészítésében, felszerelésében, valamint harangjaink toronyba történő felhúzásában és felszerelésében segítségünkre voltak.

Ünnepi istentiszteletünk fényét emelte a Musica Humana női kamarakórus felépése Csíky Csaba karnagy vezényletével. A kórus nemrég tért haza a 25. bécsi Franz Schubert Nemzetközi Kórusfesztiválról, ahol nagyon rangos elismerésben, Ezüst Diplomában részesült. Az ünnepi műsort Nagy Orsolya és Nagy Lehel vállalásórás gyermekeink szavalata egészítette ki.

Marosvásárhelyen, a Dávid Ferenc tér 1. szám alatti új unitárius templomban csordultig telt szívünk-lelkünk a hála érzésével. Így várjuk az életünk egén újból felragyogó betlehemi csillagot, hogy hirdesse nekünk a megtartó és bátorító angyali szót: „Dicsőség a magasságban Istennek, és itt a földön békesség és az emberekhez jóakarát...” (Lk 2,14)

2008. november 13–14-én volt az Egyházi Képviselő Tanács IV. negyedévi rendes ülése Kolozsváron. Napirenden többek között szerepelt egy javaslat az egyházközségi ügyvitelt rögzítő szabályzatra, az UNOSZ alapszabályzat módosítására vonatkozó kérés, a Főtanács ülésének előkészítése, valamint az egyház központi költségvetése a 2009. évre. Ezen utóbbi keretében határozat született egy 2009 januártól életbe lépő fizetés-emelésről, valamint az egyházköri díjak megemeléséről 0,50 lejről 1 lejre személyenként.

A IV. évnegyedi lelkeszi értekezletek kivitelezése sajátos formában történt: a háromszék-felsőfehéri egyházközségben november 19-én Sepsiszentgyörgyön, a székelykeresztúri és székelyudvarhelyi egyházközségben 20-án Székelykeresztúron, a marosi és küllői egyházközségben 25-én Dicsőszentmártonban, végül a kolozs-tordai egyházközségben 26-án Kolozsváron. Mindenütt jelen voltak a főtanács és a zsinat világi tagjai is. Az értekezleteken a dr. Szabó Árpád püspök által tartott előadást követően beszélgetés alakult ki a december eleji főható-

sági választások alapjául álló elvekről és értékekről. Továbbá, a főhatósági jelölőbizottság ülése után sorra került összejövetelen lehetőség volt a főtisztviselő-jelöltek személyesen előtárt programjait meghallgatni, és a feljüket megfogalmazott kérdésekre feleletet kérni.

Sólyom László magyar köztársasági elnök december 2-án a hagyományos adventi találkozón látta vendégül a határon túli magyar történelmi egyházak vezetőit, köztük dr. Szabó Árpád unitárius püspököt is. Az egyházfők ugyanazonnap Szili Katalin, az Országgyűlés elnök-asszonya meghívására az Országházba látogattak egy év végi kiértékelő beszélgetésre, ezt követően a Fidesz vezetőségének vendégei voltak.

Az Énekvezér-képesítő Bizottság november 26-án tartotta a 2008. évi egyetlen énekvezér-képesítő vizsgát Kolozsváron, amelyen Benedekfi Hortenzia siménfalvi, Benkő Béla szentábrahámí és Faluvégi József csokfalvi jelölt unitárius énekvezéri oklevelet szerzett.

December 4-e és 6-a között a Segesvár melletti Fehéregyházán, a Petőfi-emlékhely közelében épült Millenniumi templomban ült össze a zsinat, az Erdélyi Unitárius Egyház legfőbb törvényhozó szerve, hogy megválassza a soron következő püspököt és lelkészeket szenteljen. A zsinatot szokás szerint az Egyházi Főtanács ülése előzte meg, amelyen főgondnokokat, főjegyzőt, közügyigazgatót, képviselő tanácsi tagokat stb. választottak. A zsinati ülésen az egyházi Alaptörvény értelmében egyenlő számban vettek részt lelkési és világi tagok – jog szerint összesen 234-en, de a 16 hiányzás miatt ténylegesen csak 218-an.

Zsinat 2008

Új főtisztségviselők – „rendszer váltás”?

Jelölés, előkészületek

Az egyházi főtisztségviselő-jelölteket és a testületi tagságra megválaszthatókat a november 14-én összeült, 31 tagú jelölő bizottság nevesítette és november 29-én újabb jelöltekkel egészítette ki. A bizottság közösen, nyílt eljárással tette meg a jelöléseket és titkos szavazással állapította meg a névjegyzéken a

sorrendet. A jelölő bizottság a következőket nevesítette főtisztségekre (betűrendben): *püspökjelöltek*: Bálint-Benczédi Ferenc Kolozsvár-belvárosi lelkész és dr. Rezi Elek teológiai tanár, a Protestáns Teológiai Intézet rektora, *főjegyzőjelöltek*: Jakabházi Béla-Botond nyomáti lelkész, Máthé Sándor brassói lelkész és Nagy László marosvásárhelyi lelkész, *közügyigazgató-jelöltek*: Katona Dénes székelyudvarhelyi kórházlelkész és Kovács István

sepsiszentgyörgyi lelkész, *főgondnokjelöltek*: Csáka József mérnök (Székelykeresztúr), Máthé Dénes egyetemi tanár (Kolozsvár), Sütő Gábor faragó népművész (Vargyas), Varró Margit tanár, iskolaigazgató (Székelykeresztúr).

Mint minden zsinatot, az ideit is számos várakozás, latolgatás, találgatás, olykor a politikai kampányokra is emlékeztető nyílt vagy suttagó közvélemény-formálás előzte meg. Nem kevesen voltak olyanok, akik a személyi változásokon túl alapvető egyházkormányzati stílusváltást, szemléleti nyitást várnak. Lelkészek és világiak egyaránt igényelték, hogy a főtisztségviselő-jelöltek álljanak elő nyilvánosan is megvitatható programmal, és minél több konkrétumot tartalmazó tervvel „mutakozzanak be” választóik előtt.

Amint azt előző lapszámunk rövidhírei között konkrétan is felsoroltuk, a közügyekre válaszolva és a főtisztségviselő-választás tartalmi előkészítéseként a jelöltek a hat egyház körben program-ismertető bemutatkozásokon vettek részt, amelyen dr. Szabó Árpád leköszönő püspök az unitárius egyház aktualitásait, a jelenlegi helyzetben mutatkozó feladatokat és kihívásokat is felsorakoztatta. A rendkívüli lelkészértekezletre ez alka-

lommal világiakat is meghívtak. Ez a mozzanat, úgy érezhetjük, jó hatással volt a választások általános hangulatára, az egyházon belül meglévő csoportok között olykor világosan megmutató feszültségek oldódására.

A munkálatok

A fehéregyházi templomban kiváló körülmények között, fegyelmezett szervezéssel, számottevő csúszások nélkül – a zsinati napon viszont már helyszükében – zajlottak az egyházi tes-

folytatás a 10. oldalon

Jakabffy Tamás

Zsinat 2008

folytatás a 9. oldalról

tületek ülései. A főtanácsi gyűlés 4-én délután és 5-én zajlott. A szokásos munkamenetet – püspöki és képviselő tanácsi, bizottsági jelentések, javaslatok, véleményezések stb. – a választások első része követte. Péntek este – miután a főjegyző-, közügyigazgató- és főgondnokjelöltek tíz-tíz percben összefoglalhatták elképzeléseiket, javaslataikat, majd nyilatkozatot tettek az állambiztonsági szervekkel való együtt-nem-működésükről, a főtanácsi tagok négy szavazóbizottságban – s az unitárius egyház történetében először fülkés voksolással – választották meg a fentebb nevezett tisztségviselőket. A templomtól két teleknyire álló Petőfi-házban fennakadás nélkül, jól szervezeten folyt a választás, és csakhamar a szavazatszámllók is bevezették a munkájukat. Ennek nyomán a következő választási eredményről számolhatunk be:

2008-tól az Erdélyi Unitárius Egyház főjegyzője Nagy László, 78 szavazattal (Máthé S.: 34, Jakabházi Béla Botond: 13, érvénytelen szavazatok: 3), a közügyigazgató Kovács István, 100 szavazattal (Katona D.: 27, érvénytelen: 1), a két főgondnok pedig Csáka József 98 és Máthé Dénes 77 szavazattal (Varró M.: 54, Sütő G.: 21, érvénytelen: 2).

Az egyház alaptörvénye értelmében a főjegyzőt a legalább hat évnyi gyülekezet-szolgálati tapasztalattal rendelkező lelkészek, tanárok vagy lelkészi jellegű főtisztviselők közül választják, hat évre. A közügyigazgató – vagyis az egyházi döntéshozatal törvényességének őre – szintén hat éves mandátumot kap választóitól. A főgondnokok világi részről az egyház legfőbb tisztségviselői, amolyan világi elnökök. Képviselek az egyházat – a püspökhöz hasonlóan – az állami hatóságok előtt, és az egyház legfőbb közéleti képviselőinek számítanak a világiak közül, elnökölnék a zsinati, a főtanácsi és képviselőtanácsi üléseken, a gazdasági bizottság munkálatain. Az unitárius egyházban hagyományosan két főgondnokot választanak.

Az új főtisztviselők

Nagy László (1959) lövétei születésű, igazi szülőfalujának mégis Homoródmármást tartja. A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben 1983-ban szerzett lelkészi képesítést. Első szolgálati

Nagy László
megválasztott főjegyző

Kovács István
megválasztott közügyigazgató

helye – két éven át – Marosvásárhely volt. 1986-tól a Szőkefalva-küküllőszéplaki egyházközségnek és a vámosudvarhelyi leányegyházközségnek volt lelkésze tizenkét évig. 1996-ban esperessé választották. 1997-től a marosvásárhelyi egyházközség lelkésze. 2004-ben újra esperessé választották, tisztségében 2008-ban megerősítették. 1999 és 2006 között Nagy László az egyik lelkes szervezője volt a Marosvásárhely-kövesdombi templom építésének. A hívekkel új gyülekezetet alapítottak.

Még szőkefalvi szolgálati éve alatt került kapcsolatba a néprajzzal. A *Vallásos néprajz* 1995-ös kötetében jelent meg első munkája, a szőkefalvi sátoros cigányok temetkezési szokásait vizsgálja. Dolgozatai a *Honismeret*, a *Partium*, a *Kút* című folyóiratokban jelentek meg, de munkatársa volt a *Magyar karácsonyok* című kötetnek is. 2007-ben falutörténeti dolgozattal jelentkezett – ugyancsak Szőkefalváról.

1996-ban alapítója, 2007-től elnöke az Unitarcoop Alapítványnak, amely idősek otthoni gondozásával, gyógyászati segédeszközök kölcsönzésével stb. foglalkozik.

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségében (ULOSZ) titkári tisztséget töltött be, az ő javaslatára szervezik meg évente a lelkészcsaládok találkozóját.

Felesége a békéscsabai Tanítóképző Főiskolán szerzett oklevelet, két gyermeke van, lánya angol-francia szakot végzett, fia érettségi előtt áll.

Csáka József
megválasztott főgondnok

Máthé Dénes
megválasztott főgondnok

Kovács István (1959) Kőhalomban született. 1980 és 1985 között tanult a PTI Unitárius Karán. Három éven át segédlelkési szolgálatot teljesített Marosvásárhelyen, 1988-tól pedig a Sepsiszentkirály-botfalusi egyházközség lelkésze lett. Szolgálat alatt újjáépítették a lelkészi lakást és a szeretetotthont. 1990-től első elnöke volt az újjáalakult Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletnek. 1993-tól egy évig ösztöndíjasként Oxfordban, a Manchester College hallgatójaként tanult.

1998-tól a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség lelkésze és az ULOSZ elnöke. 2003-tól az Unitárius-Univerzalista Nemzetközi Tanács Végrehajtó Bizottságának tagja.

2000 és 2004 között önkormányzati tanácsos volt, az idején önkormányzati választások során ugyanezt a tisztséget nyerte el. Elnökségi tagja a Magyar Polgári Párt sepsiszentgyörgyi szervezetének és a Székely Nemzeti Tanács megyei szervezetének.

2006-tól alapító elnöke a Kovászna megyei Pro Adopt Örök-befogadó Szülők Egyesületének.

Felesége iparművész, két örökbefogadott gyermekük van.

Csáka József (1960) 1985-ben mérnöki diplomát szerzett a brassói Transilvania Egyetemen. 2005-ben közigazgatásban szakosodott a bukaresti Politikai és Közigazgatási Tudományok Intézetében, ugyanitt 2007-ben mesteri fokozatot szerzett. Felsőfokú köztisztviselői képzését 2008-ban a bukaresti Országos Közigazgatási Intézetben kapta meg.

1985 óta mérnökként dolgozott, 1993-tól a Marmur Soft igazgatói szolgálatát tölti be. 2000-ben Székelykeresztúr egyik alpolgármestereként tevékenykedett. 2007-től a Kis- és Középvállalkozások, Kereskedelem, Turizmus és Szabad foglalkozások Minisztériumának keretében vezérigazgatói tisztséget tölt be. 1998-tól köri felügyelő gondnok és főtanácsi tag volt, 2002-től az EKT tagja.

Nős, két gyermek édesapja.

3. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács 2008. szeptember 26-án tartott üléséről

Jelen vannak:

Hivatalból: dr. Szabó Árpád, Kolumbán Gábor, dr. Máthé Dénes, dr. Rezi Elek, Szabó László, Rüszt Tibor, Nagy László, Nagy Endre, Simó Sándor, Lőrinczi Lajos, Pap Mária esperesek, dr. Kovács Sándor a PTI Unitárius Kar tanára, Varró Margit a székykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatója, Popa Márta a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgatója, Asztalos Klára, az UNOSZ elnöke, Sándor Krisztina, az ODFIE alelnöke, András Benedek, a VEN-Bizottság elnöke, Osváth Ilona, a Pénzügy Bizottság elnöke, Kun Csaba, a Jogügyi Bizottság elnöke, Székely Botond, a Gazdasági Bizottság elnöke.

Választott tagok: Bálint Benczédi Ferenc, Bartha Alpár, Székely Kinga-Réka, Kovács István, Csete Árpád, Csáka József, Gazdag Géza, Erdő László, Orbán Pál, Czimbalmos Kozma Csaba, László János, Farkas Emőd.

Igazoltan hiányzik: Andorkó Ferenc

Igazolatlanul hiányzik: Péterffy Miklós.

Előadótanácsos: Gyerő Dávid, Vörös Alpár, Dác Tibor.

32. A 193. sz. egyházi ének eléneklése és Lőrinczi Lajos imája után dr. Máthé Dénes főgondnok-elnök üdvözlöi a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását a vonatkozó számú meghívóval, a határozatképességét, és megnyitja az ülést. Kéri a tárgysorozat elfogadását. Jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Erdő László, dr. Kovács Sándor és Rüszt Tibor tagokat, és az ülést megnyitja.

Az Egyházi Képviselő Tanács (a továbbiakban EKT) a megnyitót tudomásul veszi, a tárgysorozatot a és a jegyzőkönyv hitelesítésére tett javaslatot elfogadja.

33. Jelentés az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról

A jelentéshez kapcsolódva Gyerő Dávid előadótanácsos kijavította korábbi írott megállapítását: Kolumbán Gábor főgondnok nem tartott előadást Magyarországon, ez csupán az előzetes program terve volt.

Az EKT több ellentmondó hozzászólás után végül egyetértően megállapította, hogy Simó Sándor, a Székelyudvarhelyi Egyházkör esperese még nem szavazhat, mivel hivatalát az Alaptörvény által előírt módon még nem vette át.

A jelentést az EKT ezek után 5 ellenszavazattal és 2 tartózkodással elfogadta.

34. A Misszió Bizottság III. negyedévi ülésének jegyzőkönyve

Az EKT a Misszió Bizottság f. év szeptember 25-én tartott ülésén felvett jegyzőkönyvet egyhangúlag elfogadta.

35. A lelkészképzéshez kapcsolódó ügyek: jelentés az I. évfolyamra kiírt felvételiéről

Az EKT az I. évfolyamra kiírt felvételi vizsgáról készített jelentést egyhangúlag elfogadta. Eszerint a 2008–2009-es tanévben az alábbiak iratkoztak be az I. évfolyamra: Bartha Alpár (Fiatfalva), Bencze Zsuzsanna (Székelyudvarhely), Gyerő Attila (Brassó), Szász Tünde (Firtosmartonos), Timár Zsolt (Árkos).

36. Jelentés az elnöki elintézt VEN- és oktatási ügyekről

Az EKT a VEN- és oktatási ügyekről készített jelentést egyhangúlag elfogadta.

37. A János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentése a 2007–2008-as tanévről

Az EKT a János Zsigmond Unitárius Kollégium 2007–2008-as tanévről készített jelentését egyhangúlag elfogadta, ugyanakkor köszönetét nyilvánította ki a kollégium vezetőségének és tantestületének az elért eredményekért.

38. A Berde Mózes Unitárius Gimnázium jelentése a 2007–2008-as tanévről

Az EKT a Berde Mózes Unitárius Gimnázium 2007–2008-as tanévről készített jelentését egyhangúlag elfogadta, ugyanakkor köszönetét nyilvánította ki a gimnázium vezetőségének és tantestületének az elért eredményekért.

39. A VEN-Bizottság szeptember 25-i ülésén felvett jegyzőkönyv

Az Egyházi Képviselő Tanács a VEN bizottság szeptember 25-i ülésén felvett jegyzőkönyvet 1 tartózkodás mellett elfogadta.

Az EKT ugyanakkor a VEN-Bizottság javaslatára határozatba foglalta, hogy az Erdélyi Református Egyházkerület vezetőségével a református vallásórák tartásának tárgyában tartandó megbeszélésen az elnökség a kölcsönösséget tartsa szem előtt: amit az unitárius felekezeti iskolákban a református diákok számára nyújtunk, azt kérjük mi is a református felekezeti iskolákban az unitárius diákok számára, a törvényesség betartásával.

40. Intézkedés a VEN-előadótanácsosi munkakör betöltéséről

Az EKT a VEN-előadótanácsosi munkakör betöltésével kapcsolatban egyhangúlag úgy határozott, hogy ideiglenes jelleggel a szakmai tennivalók ellátását András Benedek lelkész-vallásánarra, a kolozsvári közigazgatási részt pedig Gyerő Dávid előadótanácsosra bízta. A nyári szórvány-, illetve gyermektábor-szervezésekkel az EKT Rácz Norbert ifjúsági lelkészt bízta meg.

Az EKT végül megköszönte Vörös Alparnak az öt év előadótanácsosi munka során kifejtett lelkiismeretes szolgálatot, és őszinte emberi magatartást.

41. A Nyugdíj- és Segélypénztár vezető tanácsának ülésén felvett jegyzőkönyv

Az EKT a Nyugdíjintézet vezető tanácsának f. év szeptember 25-én tartott ülésén felvett jegyzőkönyvet egyhangúlag elfogadta.

42. Tájékoztató az Unitárius Diákétkezdé megnyitásáról, és a beruházás adatairól

Az EKT a kolozsvári Unitárius Diákétkezdé megnyitásáról, valamint a beruházás pénzügyi adatairól szóló előterjesztést egyhangúlag elfogadta.

43. A Zsinat és a Főtanács időpontjának elhalasztása

Az Egyházi Képviselő Tanács 1 ellenszavazat és 2 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a parlamenti választásokkal való egybeesés elkerülése vé-

gett a zsinati és főtanácsi ülést 2008. november 28–29-éről egy héttel elhalasztja, december 4–6-ára.

44. Jelöltállítás az ICUU vezető tanácsába

Az EKT az ICUU vezető tanácsába való jelöltállítás ügyében titkos szavazással döntött az alábbiakról:

A vezetőtanácsi tagságra való jelölésen Székely Kinga-Réka 18, Czire Szabolcs 3, Solymosi Zsolt 3, Szabó Előd pedig 1 szavazatot kapott.

A titkári tisztségre való jelölésen Gyerő Dávid 23, Czire Szabolcs 1, Solymosi Zsolt pedig 1 szavazatot kapott.

Az EKT ezek alapján az ICUU 2009-es választásaira Székely Kinga-Rékát a vezetőtanácsi tagságra, Gyerő Dávidot pedig a titkári tisztségre javasolja.

45. Tájékoztató a Székelyudvarhelyi Egyházkör szeptember 20-i közgyűléséről

Az EKT a Székelyudvarhelyi Egyházkör szeptember 20-i közgyűléséről felvett jegyzőkönyvet, a szóbeli kiegészítések és vélemények meghallgatása után, egyhangúlag tudomásul vette.

46. Szabó László közügyigazgató beadványa az EKT augusztus 7-i határozatának utólagos megmésítéséről

Az EKT Szabó László közügyigazgató beadványát az EKT augusztus 7-ei határozatának utólagos megmésítéséről egyhangúlag tudomásul vette.

47. Jelentés a gazdasági ügyekről

Az EKT az elnökileg elintézett fontosabb gazdasági ügyekről szóló jelentést egyhangúlag elfogadta.

48. A pénzügyi ellenőr jelentése

Az EKT a pénzügyi ellenőr jelentését egyhangúlag jóváhagyólag tudomásul vette.

Gazdag Géza javaslatára az EKT ugyanakkor úgy határozott, hogy felkéri a gazdasági ügyosztályt: a következő ülésre tegyen javaslatot a jelentésben jelzett gondok megoldására vonatkozó lehetőségekre.

K. m. f.

dr. Szabó Árpád
püspök

dr. Rezi Elek
főjegyző

Kolumbán Gábor
főgondnok

Hitelesítők:

Erdő László

dr. Kovács Sándor

Rüsz Tibor

4. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács 2008. november 13–14. napjain tartott üléséről

Jelen vannak:

Hivatalból: dr. Szabó Árpád, dr. Máthé Dénes, dr. Rezi Elek, Szabó László, Rüszt Tibor, Nagy László, Nagy Endre, Simó Sándor, Lőrinczi Lajos, Pap Mária esperesek, dr. Kovács Sándor, a PTI Unitárius Karának tanára, Varró Margit, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatója, Popa Márta a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgatója, Lázár Levente, az ULOSZ képviselője, Asztalos Klára, az UNOSZ elnöke, Sándor Krisztina, az ODFIE alelnöke, András Benedek, a VEN-Bizottság elnöke, Osváth Ilona, a Pénzügy Bizottság elnöke, Kun Csaba, a Jogügyi Bizottság elnöke, Székely Botond, a Gazdasági Bizottság elnöke.

Választott tagok: Bálint Benczédi Ferenc, Bartha Alpár, Székely Kinga-Réka, Kovács István, Csete Árpád, Csáka József, Gazdag Géza, Erdő László, Orbán Pál, László János, Farkas Emőd.

Igazoltan hiányzik: Kolumbán Gábor, Andorkó Ferenc, Czimbalmos Kozma Csaba.

Igazolatlanul hiányzik: Péterffy Miklós.

Előadótanácsos: Gyerő Dávid, Vörös Alpár, Dác Tibor.

49. A 24. sz. egyházi ének eléneklése (14-én a 211. számú ének) és Nagy László imája (14-én dr. Kovács Sándor) után dr. Máthé Dénes főgondnok-elnök üdvözli a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását, a határozatképességét, és megnyitja az ülést. Kéri a tárgysorozattal kapcsolatos esetleges módosításokat és annak elfogadását. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Kovács Sándor, Simó Sándor, és Székely Botond tagokat; az ülést megnyitja.

Dr. Szabó Árpád javasolja, hogy a gazdasági természetű kérdéseket hozzuk előbbre, az első csomag után.

Az Egyházi Képviselő Tanács (a továbbiakban EKT) a megnyitót tudomásul vette, a tárgysorozattal kapcsolatos módosító, és a jegyzőkönyv hitelesítésére tett javaslatot elfogadja.

50. Jelentés az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról

Az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról készített jelentést az EKT 1 ellenszavattal és 1 tartózkodással elfogadja.

51. A Misszió Bizottság IV. negyedévi ülésének jegyzőkönyve

Az EKT a Misszió Bizottság f. év november 13-án tartott ülésén felvett jegyzőkönyvet egyhangúlag elfogadja.

52. A Protestáns Teológiai Intézet 2009. évi költségvetése

Az EKT Protestáns Teológiai Intézet 2009. évi költségvetését egyhangúlag elfogadja.

53. Jelentés a gazdasági ügyekről

Az EKT az elnöki leg elintézt fontosságú gazdasági ügyekről szóló jelentést 4 ellenszavattal és 3 tartózkodással elfogadja.

A jelentésben felmerült kérdéssel kapcsolatban a Kálnoki Egyházközség nyugdíjintézeti tartozásáról az EKT úgy határozott, hogy a tartozás összegét az illetékes Fitori Orbán Dezső volt lelkésztől szerzi vissza, a havi fizetés-kiegészítése 50%-ának visszatartásával.

54. Jelentés a 2008. évi egyházi központi pénzmozgásokról

Az EKT a 2008. évi egyházi központi pénzmozgásokról készített jelentést 3 tartózkodással jóváhagyólag tudomásul vette.

Dr. Szabó Árpád püspök javaslatára az EKT ugyanakkor 4 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy felkéri az Unitárius Óvoda vezetőségét: találjon más forrást a 2008. évi költségvetési hiány fedezésére.

Az EKT ugyanakkor felkéri az óvoda vezetőségét, hogy 2009. elejére a tanács következő ülésére tegyen javaslatot egy támogatási és ösztöndíj rendszerre, az unitárius jelleg megerősítése céljával.

55. Az egyházi központi hivatal 2009. évi költségvetése

Az EKT az egyházi központi hivatal 2009. évi költségvetését 2 tartózkodással elfogadja. Az elnökség által előterjesztett változathoz képest az alábbi módosítások történtek:

– Berde Mózes Unitárius Gimnázium: 30 000 lej, sirjavitástól az építkezésekhez

– egyházköriknél: 31 056 lej, tiszteletdíjak helyett támogatás, egy összegben

– nyomdai kiadásoknál: 10 000 lej maradjon meg missziós kommunikációra

– egyháztársadalmi szervezeteknél: 16 000 lej legyen a pótköltségvetésben is

– építkezési-javítási segélyek: 150 000 lej összegben, a pótköltségvetésben

Emellett az EKT két kapcsolódó ügyben egyhangúlag külön határozatot hozott:

– az egyházköri díjak összege az eddigi 50 bani helyett 1 lej lesz, 2009. január 1-jétől

– 2009. január 1-jétől 15%-os fizetés-emelés lép életbe, a meglévő rendszeren belül.

56. Javaslat az egyházközségi ügyvitelalappal rögzítő szabályzatra

Az EKT az egyházközségi ügyvitel alapjait rögzítő szabályzatra tett javaslatot 2 tartózkodás mellett tudomásul vette.

Az EKT ugyanakkor megbízta az elnökséget, hogy a szabályzat kiegészítésére a következő ülésig tegyen javaslatot a büntetések/szankciók rendszerére is.

57. Az Oktatási Bizottság november 13-i ülésének jegyzőkönyve

Az EKT az Oktatási Bizottság november 13-i üléséről készített előterjesztést egyhangúlag elfogadta.

Az EKT az ülésen elfogadott, *Az unitárius felekezeti oktatás jövőképe, küldetése, hosszú távú általános stratégiai céljai és irányelvei* című dokumentumot a Főtanács elé terjeszti jóváhagyásra.

58. A IV. évnegyedi lelkészi értekezletek tudnivalói

Az EKT a IV. évnegyedi rendkívüli lelkészi értekezletekről készített előterjesztést egyhangúlag tudomásul vette.

59. Az UNOSZ kérése Alapszabályzata módosításának jóváhagyására

Az EKT az Unitárius Nők Országos Szövetségének közgyűlésen módosított Alapszabályzatát 14 igen, 6 nem és 6 tartózkodó szavazattal elfogadta.

Az EKT a módosított Alapszabályzatot a Főtanács elé utalja elfogadásra.

60. A Nagyvárad-Bihari Egyházközség kérése kültelek eladásának engedélyezésére

Az EKT a Nagyvárad-Bihari Egyházközség 1,22 hektár kültelek eladására vonatkozó kérését 1 ellenszavazat mellett elfogadja. A Tanács a kérést a Főtanács elé utalja jóváhagyásra.

61. Határozat a Csíkszeredai Egyházközség lelkészválasztó közgyűléséről

Az EKT a Csíkszeredai Egyházközség lelkészválasztó közgyűlésének ügyében 1 ellenszavazat és 2 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a közgyűlést a szabálytalan megalakulás és az elégtelen határozatképesség fennállása miatt meg kell ismételni.

62. A Nyugdíj- és Segélypénztár vezető tanácsának ülésén felvett jegyzőkönyv

Az EKT a Nyugdíjintézet vezető tanácsának f. év november 14-én tartott ülésén felvett jegyzőkönyvet egyhangúlag elfogadta.

63. Szabó László közügyigazgató határozati javaslata az átvilágítás tárgyában

Az EKT a Szabó László közügyigazgató által megfogalmazott határozati javaslatok ügyében az alábbi határozatokat hozta:

– Az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa a hatályos állami jogszabályok alapján a Securitate Irattárait Vizsgáló Országos Bizottságtól legkésőbb 2008. december 31-ig kérvényezi az 1945 és 2008 között főhatósági és egyházköri szinten megválasztott egyházi tisztségviselők megfigyelési, illetve együttműködési iratsomóját. A birtokába kerülő iratsomókat és más szakmai anyagok tartalmát a főhatósági testületek tagjai számára nyilvánossá teszi, miközben biztosítja az érintett személyek emberi méltóságának védelmét, valamint a hatályos állami jogszabályok előírásait a személyi adatvédelemre vonatkozóan.

– Az EKT a határozati javaslatot 19 igen, 1 nem, 6 tartózkodás mellett elfogadta.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa elrendeli egy kutatócsoport létrehozását, amelynek feladata az államvédelmi és titkosszolgálati szervek 1945 és 1989 közötti egyházi életbe való beavatkozásának feltárása. Az Erdélyi Unitárius Egyház Főtanácsa a hatályos állami jogszabályok alapján a Securitate Irattárait Vizsgáló Országos Bizottságtól kérvényezi az 1945 és 2008 között főhatósági és egyházköri szinten

megválasztott egyházi tisztségviselők megfigyelési, illetve együttműködési iratsomóját, valamint az államvédelmi és titkosszolgálati szervek által üldözött, meghurcolt és megfigyelt egyházi emberek iratsomóját. A birtokába kerülő iratsomókat és más szakmai anyagok tartalmát az Egyház Főtanács a kutatócsoport rendelkezésére bocsátja. A kutatási folyamat során és az eredmények közlésekor a kutatócsoport biztosítja az érintett személyek emberi méltóságának védelmét, valamint a hatályos állami jogszabályok előírásait a személyi adatvédelemre vonatkozóan.

– Az EKT a határozati javaslatot 17 igen, 1 nem, 8 tartózkodás mellett elfogadta.

– Az EKT a határozati javaslatokat a Főtanács elé terjeszti elfogadásra.

64. Javaslat tiszteletbeli címekre

Az EKT egyhangúlag hozott határozatában jóváhagyta az alábbi tiszteletbeli címek odaítélését:

– tiszteletbeli gondnoki cím id. Kisgyörgy Lajosnak, az Árkosi Egyházközség javaslatára,

– tiszteletbeli gondnoki cím id. Péterfi Sándornak, a Nagyajtai Egyházközség javaslatára,

– tiszteletbeli gondnoki cím id. Katona Péternek, a Gagyai Egyházközség javaslatára.

65. Kérés az egyházközségi jelleg módosítására

Az EKT egyhangúlag hozott határozatában jóváhagyta a Gyergyószentmiklósi Leányegyházközség kérését anyaegyházközséggé való átalakulására vonatkozóan.

A Tanács a kérést a Főtanács elé terjeszti jóváhagyásra.

66. Az EKT általános jelentése a Főtanács ülésére

Az EKT az elnökség által előterjesztett általános jelentést az elmúlt főtanácsi ülés óta eltelt időszakról 1 tartózkodás mellett tudomásul vette.

Az EKT a jelentést a Főtanács elé terjeszti elfogadásra.

K. m. f.

dr. Szabó Árpád
püspök

dr. Rezi Elek
főjegyző

dr. Máthé Dénes
főgondnok

Hitelesítők:

dr. Kovács Sándor

Simó Sándor

Székely Botond

Máthé Dénes (1952) Oklándon született. 1976-ban a PTI-n lelkészi oklevelet szerzett. Három évig a székelymuzsnai egyházközség lelkésze volt. 1979-ben feladta lelkészi pályáját, majd fokozatosan visszafizette teológiai ösztöndíját. 1982 és 1986 között a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészkarán magyar-angol szakon tanult.

Két évi Ialomița megyei, majd újabb két évi Maros megyei tanári munka után a *Falvak Népe* című hetilapnál vállalt szerkesztői munkát Kolozsváron. 1992-től a kolozsvári BBTE Bölcsészettudományi Kar magyar és általános nyelvészeti tanszékén dolgozik. 2003-ban doktorált, 2004-től tagja a Magyar Tudományos Akadémia Köztesületének. Több hazai és külföldi szakmai-kulturális egyesület mellett tagja a Kolozsvári Akadémiai Bizottságnak. 2008-ban megkapta az egyetemi docensi fokozatot.

Nős, két egyetemista ikerlány édesapja. Az Egyházi Főtanács második főgondnoki mandátumára választotta meg.

Bálint Benczédi Ferenc megválasztott püspök eskütétele

Püspökválasztás

A 2003-ban elfogadott Alaptörvény értelmében az unitárius egyház püspökének mandátuma hat év, és tisztségébe egyszer újraválasztható (ekként dr. Szabó Árpád leköszönő püspök 12 évig töltötte be szolgálatát).

A két püspökjelölt a zsinati nap – vagyis december 6-a – délelőttjén mutatkozott be a Zsinat előtt és ismertette jövőbeli elképzeléseit az egyházkormányzatban. Dr. Rezi Elek teológiai tanár elsősorban teológiai-tudományos munkásságával, illetve – hosszú főjegyzői szolgálata folytán – az egyházkormányzati munka ismeretével, a folyamatosság és megújulás kettősségére épített jövőbeli vízióival próbálta megnyerni a választói többséget.

Bálint Benczédi Ferenc lelkész kifejezetten a „vidéki” és nagyvárosi szolgálatban egyensúlyosan kialakult lelkészi tájékozottsággal, az egyház belviszonyainak ismeretével érvelt. Püspökjelölti programjában – érdekes és hatásos módon – az előző napon tisztségekbe választott Nagy László és Kovács István lelkésztársaival közös elképzeléseket tett a választók elé. A zsinati tagok és az érdeklődők érzelmeire apellálva is a csapatmunkát és mindenki tudatos felelősségvállalását kérte az unitáriusoktól; nem piramissal, hanem a sarkain „bástyákkal” megerősített kockával modellálta egyház-elképzelését.

A négy választóbizottság által lebonyolított, ugyancsak „fülkés” voksolás eredményét Farkas Emőd zsinati tag ismertette szombaton, kora délután. A szavazatok megszámlálása és ellenőrzése nyomán a következő eredmény született: Bálint Benczédi Ferenc 115 szavazatot kapott, dr. Rezi Elek 97-et.

Bálint Benczédi Ferenc megválasztott püspök az Erdélyi Unitárius Egyház 31. lelkészi előljárója.

1952-ben Segesváron született, a család 1961-ben Székelyudvarhelyre költözött. A család életében mindig helye volt a templomnak, az egyháznak, a vallásnak, szülei és nagyszülei templomszerető emberek voltak.

1975-ben, a teológia elvégzése után Marosvásárhelyen majdnem két évig Kolcsár Sándor esperes mellett dolgozott segédlelkészként. Itt a személyes kapcsolatok, a közvetlenség, a példaadás „etikáját” sajátította el az egyházépítés hatékony eszközeiként.

1977-től a Kis-Küküllő menti Désfalván majdnem 18 évig végezte a lelkészi munkát. A templom és lelkészi lakás javítása mellett bőségesen kivette részét a gyermekekkel tartott vallásórákból, a templomi ünnepélyekből, a közös gyülekezeti kirándulásokból, a közmunkából.

1981-ben kötött házasságot, két gyermeke született, felesége azonban korán meghalt.

folytatás a 12. oldalon

Zsinat 2008

folytatás a 11. oldalról

A désfalvi gyülekezeti munka mellett hosszú éveken keresztül a haranglábi és a vámosudvarhelyi gyülekezetekben beszo-
gáló lelkészként tevékenykedett.

1979-től a Főtanács, majd az Egyházi Képviselő Tanács tagjaként betekintést nyert az unitárius egyházközségek és a lelkészek életébe és munkájába. Az utóbbi négy évben a Kolozs-tordai Egyházkör jegyzőjeként alkalma adódott arra, hogy mélyebben megismerje a gyülekezetek és lelkészeik sajátos problémáit.

1993-ban megpályázta a Kolozsvár-belvárosi egyházközség lelkészi állását, amelyet 1994. február 1-jétől foglalt el. Ez az összetett gyülekezet nagy kihívást jelentett és nagy feladatok elé állította. Az évekig tervezgetett templomjavítási munkálatoknak kellett nekifogni, amely a megváltozott politikai és gazdasági körülmények között olykor súlyos problémákkal szembesítette. Kezdetől igyekezett a heti egyórás istentisztelet mellett olyan alkalmakat teremteni, amelyek révén a hívek jobban bekapcsolódnak az egyházi életbe, unitáriusként és magyarként Kolozsvár életébe.

„Feladatnak érzem – mondta bemutatkozásában az új püspök –, hogy híveinket egymáshoz közelebb tudjuk hozni, intenzívebbé tenni a gyülekezeti életet, személyes találkozások által erősíteni valláserkölcsi közösségünket. Gyerekeinkkel és konfirmáló ifjainkkal közös foglalkozásokat szerveztünk. A másik két kolozsvári unitárius egyházközséggel közös rendezvényeket tartunk, amelyekbe a teológiai hallgatók is besegítenek. A testvéregyházközségek lelkészeivel baráti, jó kapcsolatot tartok. Minden erőmmel és tudásommal gyülekezeti életünkért, egyházunk megmaradásáért dolgozom.”

Lelkészszentelés

A 2008-as zsinaton tizenöt fiatal lelkészt szenteltek a szokásos ünnepélyességgel. Egy-egy szentelő lelkész az alkalomhoz illő, többnyire a papi hivatás lényegére mutató bibliai textust

felolvasva, kezét a féltérde ereszkedett szentelendő lelkész fejére téve mintegy továbbadja a szolgálat méltóságát és terhét. A püspökszentelési beszédet Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész tartotta, az újonnan szentelt lelkészek nevében Solymosi Zsolt mondott köszönetet. A rendes lelkészek sorába lépett fiatalok átvették díszoklevelüket és beírták nevüket a lelkészi könyvbe.

A most szentelt lelkészek: Barabás Zsolt, Buzogány-Csoma István, Demeter Sándor Loránt, Gál Zoltán, Hegedűs Tivadar, Kardos József, Lakatos Sándor, Makkai-Ilkei Ildikó, Nagy Adél, Pál János, Rácz Norbert Zsolt, Solymosi Alpár, Solymosi Zsolt, Szabó Előd, Tökés Lóránt.

Szervezők, vendéglátók

A zsinati-főtanácsi ülés lebonyolításában nagy érdemeket szerzett Benedek Jakab segesvári lelkész és segítőitársai. Benedek Jakab a zsinat kezdete előtt örömmel adott hírt róla, hogy a zsinati résztvevők bejelentkezése szinte 100%-os volt, s az érdeklődésnek, érintettségnek ez a megnyilvánulása kiemelkedően látványos az Unitárius Egyházban. A segesvári lelkész „csapata” vendégszeretetből, szervezésből, szívéllyességből, az elszállásolások lebonyolításából, az Egyházi Központtal való együttműködésből egyaránt jelest érdemel.

Képek: Molnár B. Lehel és Jakabffy Tamás

Labirintuskészítés Homoródszentmártonban

2008. nyarán a San José-i unitárius univerzalista gyülekezet huszonhat tagja Homoródszentmártonba látogatott. Az 1613-ban alapított Homoródszentmártoni Unitárius Egyházközség vendégei voltunk. A lelki rokonainkkal való találkozásra vágyva egy „labirintus-tervet” vittünk magunkkal, hogy ezzel is a két gyülekezet közti kötelékeket fűzzük szorosabbra.

Két és fél napig a két gyülekezet tagjai – csupán egy talicskával, néhány ásóval és kapával felszerelve – a tűző napon dolgoztak. Együttes munkánk nyomán egy nyolc méter átmérőjű kör területét egyengettük helyszínként a labirintusnak – a várfaltól alig néhány méternyire. Kulturális és nyelvi különbözőségünket áthidalva dolgoztunk együtt, hogy ezt a labirintust megformáljuk. A helyi mesterember vezetésével betonba ágyaztuk a közeli patakban gyűjtött köveket, hogy megformáljuk a hagyományos, hét körös

ösvényt. A bejáratot és az égtájakat az ősi falból kihullott kövekkel jelöltük.

E labirintus legegységibb tulajdonsága a közepére helyezett kopjafa, amelyet a homoródszentmártoni orvos faragott, és amely a népi nyelv és szimbólika gazdag motívumait tartalmazza. Az építmény a két gyülekezet összefogásának vállalását és erőfeszítéseit szimbolizálja. Az ösvény az obeliszkyszerű emlékmű körül lehetőséget ad az azt végigjáróknak elmélkedni e vidéken az élethez való kötődésükről. A Föld sarkait jelölő nagy kövekkel együtt a kopjafa napóráként működik, amely az idő múlását mutatja napkeltétől napnyugtáig.

Szentmártoni labirintusunk mintegy tükörképe a kaliforniai San José-i Unitárius Gyülekezet templomában található labirintusnak. Valahányszor valamelyikünk végigjárja, az óceán bármelyik oldalán, erősítjük a gyülekezetek és településkö-

zösségek kapcsolatát. Mindazok, akik részt vettek a készítésében, gyertyafényes esti együttléttel ünnepelték megszületését. Idegenekként kezdtük el e projektet, ám elkészültekor otthonos közösségként jártuk végig – a *Dona nobis pacem*et énekelve. Amikor az Univezum, az egy Isten, az *isteni* szövetkezik, hogy összekössön két különböző földrészen élő embereket, akkor mindazok, akiket ez az összefogás érint, akikre ez az áldás száll, hogy a kapcsolatépítés eszközei lehetnek, másféle dimenzióba kerülnek, oda, ahol minden sikerül.

Ilyen élmény volt a homoródszentmártoni labirintus elkészítése.

Crystal Lanier

Forrás: www.veriditas.org, *The Spirit of Veriditas, Voices From The Labyrinth – Winter 2009*, 11. oldal. ifj. Szombatfalvi József fordítása

Időseket köszöntöttünk Martonosban

Még meg sem köszöntem, hogy élek, / Még meg sem köszöntem, / Hogy áldoztál reám. / Még meg sem köszöntem, / Hogy vigyáztál reám. / Ki annyit fáradt értem, / Neki tartozom most mindenért. / Nagyon szépen kérlek titeket, / Szeressétek az öregeket. / A reszkető kezű ősz apákat, / A hajlott hátú jó anyákat. / A ráncos és eres kezeket, / Az elszürkült, sápadt szemeket. / Én nagyon kérlek titeket, / Szeressétek az öregeket.

Zorán dalszövegének e szavaival hívtuk meg a hetven évet betöltött firtosmartonosi és lázi gyülekezeti tagjainkat és minden érdeklődőt november 9-re a templomba, hogy első alkalommal szenteljük az öregeknek e vasárnapot és köszöntsük őket méltóképpen.

A meghívás sokak szívéhez eljutott. Vasárnap délelőtt a templom előtti padon pihentek, várták érkezésemet az élettől megfáradt időseink és a hozzátartozók, akik elkísérték őket, a gyerekek, a szülők és mindazok, akik úgy érezték: az Isten házában van e vasárnap délelőtt is a helyük.

Az istentisztelet után a fiatalok által bemutatott, szavalatokból és Szász Csaba óvóbácsi által gitáron kísért énekszámokból álló műsor következett. A szentábrahámi polgármesteri hivatal mindannyiunknak meglepetést szerzett ajándékával – csokoládéval és egy-egy szál szegfűvel –, amelyet a polgármester, Barabás Zsigmond és az alpolgármester, Szász József osztott szét az ünnepltek között. Az idősek köszöntésére meghívtuk a székelyudvarhelyi Székely Dalegylet tagjait, akik fenséges ének-

számaikkal betöltötték a Pákei Lajos tervezte nagy templomot. Ennél kitünőbb ajándékot, köszöntést elképzelni sem lehet – a hallgatóság egységes véleménye szerint.

Az ünneplést a kultúrotthonban folytattuk. A nőszövetség kiváló ebédrel vendégelt meg, majd kiosztottuk minden ünneplőnek az élelmiszercsomagot egy-egy szál virág kíséretében. A vendégek jókedve ebédidőben sem lankadt: folytatták az éneklést, amelybe az ünnepltek is próbáltak bekapcsolódni. Alkonyatkor azzal a jó érzéssel zártuk a napot nőtársaimmal, hogy csodálatos nap volt. Azzal az elhatározással búcsúztunk egymástól, hogy jövőre is megszervezzük az idősek vasárnapját.

Szász-Cserey Katalin

Bordi András dicsérete

Takaros porta, ezermesterre jellemző környezet fogad Küküllőszéplakon. Bordi András gondnok házában rajta, feleségén és két gyermekén kívül öreg édesanyja is él.

– Rengeteg a tennivaló, hiszen a falusi ember élete a földművelés, az pedig sok és fáradtságos munkát igényel, és csak a szükséges megélhetést biztosítja – mondja. Mindezek mellett a gondnoknak ereje, ideje és elkötelezettsége van az egyházközség ügyeinek intézésére is!

Küküllőszéplak a nevezetes Petrichevich főúri család birtokaként egyházunk történetében jelentős helységgé vált. A Petrichevich az egyházközség patrónusai voltak, s már 1699-ben templomot építettek – bár az unitárius lélekszám akkor is csekély volt. A gazdag család a bőkezű támogatás révén lehetőséget adott a külföldi tanulmányok után hazatért ún. akadémitáknak a továbbtanulásra – az egyházközségi munka mellett. Az évszázadok során a család számos főgondnokot adott az egyetemes egyháznak (Petrichevich Horváth Boldizsár 1753–1778, Petrichevich H. Ferenc 1778–1804, Petrichevich H. Miklós 1805–1814, Petrichevich H. Károly 1815–1830, Petrichevich H. Kálmán 1892–1925).

A Petrichevich család legkonkrétabb mai emléke maga a templom. Az elmúlt rendszer tett róla, hogy a magyar tárgyi emlékeket, az udvarházat eltüntesse; az anyagi javakat szétszórta, a kriptát is kifosztották, a kastély helyén ma iskola áll.

Két hónapja beszolgáló lelkészként győződtem meg arról, hogy az egyházközség megmaradt javait a gondnok és felesége jó gazdaként viseli szíven, és gyarapodásán dolgozik. A kétheti találkozás mindig tanácskozás is. A 18-as lélekszámú gyülekezet fenntartása, a műemléktemplom és környezete gondozása időt igényel. Bordi András pedig – a mindenes – önzetlenül áldoz időt és fáradtságot az egyházközségért, harangoz, épít, őrzi a javakat, tele van tervekkel a jövőre nézve. Mindezt a múlt tisztelete, a népe és egyháza iránti szeretet jegyében teszi. E pár sor legyen elismerés neki és példa mindannyiunk számára. A jó Isten éltesse családotól, és áldja meg, hogy még számos éven át állhasson örként Isten dicsőségére!

Péterfi Sándor

Kőhalmi ünnep

Egyházközségünk november 9-én ünnepelte megalakulásának 30. évfordulóját. 1978. november 1-jével Vass Mózes lelkes szervező munkája és a Kőhalom-Homoród állomási hívek kérése alapján az egyházi központ segítségével épületet tudtak vásárolni Kőhalomban. Közmunkával kibővítettük az épületet, tornyot építettünk, harangokat vásároltunk és minden szükségességt beszereztünk. Ünnepegyünkön megemlékeztünk egyházunk 440 éves múltjáról is, az 1568-as tordai országgyűlésről. Templomunk szépítéséért a gondnok, Toró Zoltán és neje 1300 lejt, híveink 700 lejt adományoztak a varrottas terítők megvásárlására. Boldogan mondhatjuk: mindent megvalósítottunk harminc év alatt, csak egyet nem: a keresztelési szertartások gyarapodását. Fialtjaink szétszóródtak a nagyvilágban Kanadáól Ausztráliáig.

Most üdvözetét küldte nekünk özv. Péter Sándorné és gyermekei Kanadából, Toró Éva és családja Svédországból, László Jenő (spanyolországi 24 hívünk gondnoka) és családja, Vass Erzsébet és családja Ausztriából. Ünnepegyünk Toró Zoltán üdvözlő beszédével és a Székely Himnusszal zárult. (Vass Mózes)

Emlékezés Meltzl Hugó halálának 100. évfordulóján

A Partiumi Keresztény Egyetem Filozófiai Kutatóintézete és Német nyelvészeti tanszéke a Német–Magyar Filozófiai Társasággal karöltve János-Szatmári Szabolcs és Balogh Brigitta szervezésében november 14–15-én kétnapos ülészakot rendezett Nagyváradon *Egyetemesség és kultúra – Meltzl Hugó komparatistikai öröksége* címmel. A szászrégeni születésű

Meltzl Hugó a kolozsvári Unitárius Kollégium tanítványa volt 1856–1860 között, s itt szerette meg Petőfi költészetét. Németországi tanulmányok után 26 évesen nyerte el az 1872-ben megnyíló kolozsvári egyetem német tanszékét, amelynek professzora volt 1908-ban a nagyvárad állomáson bekövetkezett hirtelen haláláig. Elhunytának százados évfordulója

szolgáltatót alkalmat a megemlékezésre. Meltzl ma azért emlegetik világszerte, mert Brassai Sámuellel összefogva 1877-ben megindította az Összehasonlító Irodalomtörténelmi Lapokat, e tudományág legelső folyóiratát. Szegedi és budapesti rangos előadók mellett tübingeni valamint sevillai szakemberek értékelték Meltzl munkásságát. Kolozsvárról Vasile Voia és Kozma Dezső professzorok mellett Gaal György tartott előadást, Brassai szerepét vizsgálta a folyóirat megindításában és szerkesztésében.

G. Gy.

Köszönet edzésért edzőknek

Október 13-a és 15-e, illetve 20-a és 23-a között szakmai edzőtáborban vehetett részt tíz erdélyi unitárius gyülekezeti lelkes. A tréninghelyszínt a Sepsiszentgyörgy vonzaskörzetében levő, Réty községhez tartozó Bita falu jelentette. Holland edzőink, Florus Kruyne és Sietse Visser (Ielkipásztorok-képzés-irányítók), már negyedik alkalommal nyújtottak hasznos segítséget, a képzések megvalósulásához ismét egy holland alapítványtól (Foundation for Church and Congregation Building in Eastern Europe, SKGO) szereztek anyagi támogatást. Adja Isten, hogy a bitai közösségi házban és az iskolában töltött hét napos gyakorlat szolgálja gyülekezeti közösségeink épülését. Köszönjük Róth Levente helyi Ielkipásztornak a baráti házigazdaságot, az asszonyok munkáját és edzőink szakvezetését. (Pálffy Tamás Szabolcs)

Nagy Ferenc-blog

November 8-án, az ODFIE Dávid Ferenc-emlékzarándoklata során az egylet elnöke, Rácz Norbert nagy tisztelettel és szeretettel idézte meg az idős Nagy Ferencet, mindenki „Feri bácsiját”, aki hűséges résztvevője az emlékzarándolatoknak, s aki az idén nem lehetett jelen, csak verssel üzent az összegyűlt tisztelgőknek.

Nagy Ferenc versei, énekei Erdély unitárius-lakta vidékein általánosan ismertek, egyik-másik műve akár „közismertnek” is mondható. Számosan vannak, akik egyházközösségi, település-közösségi ünnepekre, jeles napokra összeállítandó versmúsorokhoz szívesen válogatnak Feri bácsi verseiből is. Mostantól az interneten is megtalálhatók Nagy Ferenc munkái. Szeretettel ajánljuk ezért minden érdeklődő figyelmébe a <http://nagyferenc.blogspot.com/> címet. (UK)

nők világa

FELHÍVÁS

A Nők Világa terjesztésére fokozatosan szeretnénk áttérni az előfizetéses rendszerre, mivel a szabad terjesztés sok helyen nehézségekbe ütközik.

Az előfizetők közvetlenül postán juthatnak hozzá minden lapszámhoz.

Előfizetni lehet csoportosan az egyházközösség címére vagy egyénileg saját lakcímre. A 2009. évi előfizetés díja 4 számról postaköltséggel együtt 9 lej. Előfizetni lehet **2008. december 31-ig** a következő címek egyikére:

• Sigmond Júlia 400750 Cluj-Napoca O. P. 1, C. P. 200

• A kör elnökök vagy az egyházközösség közvetítésével vagy személyesen Asztalos Klára elnöknek

Szeressük, olvassuk, közösen tegyük érdekesebbé, színvonalasabbá az unitárius *Nők Világát*, a mi világot!

Sokszínű karácsony

Minden ünnep annyira lesz ünnep az életünkben, amennyire azzá tudjuk tenni, amennyire szabadulni tudunk a hétköznapok szorításából, amennyire lelkeséget tudunk belevinni. Minden élethelyzetben, életkorban másképpen éljük meg az ünnepeket.

Legtöbben szívesen emlékeznek gyermekkoruk karácsonyaira akár falusi, akár városi otthonukban, szülők, nagyszülők körében, a csillogó, valódi gyertyás karácsonyfára, a friss kalács illatára, az ünnephez fűződő helyi, családi szokásokra, amelyek – akkor még öntudatlanul – az összetartozás érzését oltották beljük egy életre. Azután ki-ki emlékszik talán, hogyan élte meg azt, amikor megtudta, hogy nem az „angyal” hozza a karácsonyfát és az ajándékokat. Majd nagyobb korban rendre mi is az ajándékkészítők sorába ér-

tünk. Az első karácsony életünk párjával bizonyára sokaknak emlékezetes maradt, azután az első karácsony az első kisgyermekkel, aki ugyan még nem sokat értett belőle, csupán rácsodálkozott a fényekre, de nekünk egy-egy megmaradt fénykép örök élményt őriz. Azután az óvodás korú gyermekek idején meg kellett szervezni, melyik családtag viszi el őket a templomi karácsonyfa-ünnepélyre, esetleg a kolozsvári családok nagyobb gyermekeit az operába a *Diótörőt* megnézni, amíg az otthon maradtak feldiszipálják a karácsonyfát, hogy mikor a gyermekek hazaérkeznek, nagy csodálkozással vegyék észre: „megjött az angyal”.

A sok benyomásból, élményből talán az a legmaradandóbb kicsik és nagyok számára, hogy *együtt* volt a család: gyermekek, szülők, nagyszülők, rokonok. Mikor már a gyermekek is „felvilágosultak”,

közösen készült a család: egyesek a fát díszítették, mások a konyhán szorgoskodtak, más az ünnepi asztalt terítette. Később a gyermekek is „felöltöztetők” kerültek, egyesek kirepültek a családi fészekből, esetleg más helységben vagy országban vállaltak munkát, és ilyenkor dupla ünnep volt, ha hazajöttek a „gyermekek” – esetleg már párostól. Azután megjelentek az unokák és szülők, nagyszülők örömmel szorgoskodtak, hogy boldog karácsonyt varázsoljanak.

De az élet nem csak öröm. Bizonyára sokaknak volt szomorú karácsonya is, amikor a család apadt, amikor valaki nagyon hiányzott, vagy súlyos beteg, idős családtagunkról nem tudhattuk, vajon ez-e az utolsó közös karácsonyunk. És van-

nak, akik évről évre egyedül töltik a karácsony estét, akiknek nincs kit hazavárni.

Minden ünnep annyira ünnep, amennyire lelket viszünk bele. Manapság miniket is bevontak a globális fogyasztói társadalom ritmusába, szokásaiba. Lépten-nyomon harsány kereskedelmi reklámokba botlunk. Az üzletek már az adventi időszak kezdete előtt karácsonyi fényben pompáznak, az ajándékok tömkelegét kínálják. Akinek sok pénze van, annak is nehéz választania, hát még ahol több gyerek van, és a relatív jövedelem lényegesen kisebb! Erős lélek kell ahhoz, hogy valaki úgy tudja megélni a szegénységet, mint az édesanya a *Hét krajcárban*.

Gyűjtsünk és ajándékozzunk lelki kincseket, tegyük a család karácsonyi együttlétét szeretetteljessé, kellemessé,

áldozunk erre. Ebben minden családban kétségtelenül a legnagyobb szerepe a háziasszonynak, az édesanyáknak, nagymamáknak van. Lehet, hogy most még gyermekeink, unokáink nem értékelik áldozatunkat, de az évek múltával, amikor a mostani együttlétek már visszahozhatóak lesznek, egészen biztosan értékelni fogják igyekezetünket, és rádöbbenve annak értékére, remélhetjük, hogy ők is ezt a lelki ajándékot fogják továbbadni.

Kívánok minden Olvasónak lelkiekben gazdag, boldog karácsonyi ünnepet bármely élethelyzetben, akár népes nagy családban, akár meghitt magányban az emlékek társaságában.

Asztalos Klára

„Vidékek fala” a dévai imaházban

A dévai unitáriusok régi álma valósult meg, amikor végre új imaházuk felszentelésére kerülhetett sor. A dévai vár tövében található az a közösségi ház, amely lehetővé teszi a világ unitárius zarándokainak fogadását és amelynek földszintjén kapott helyet az új imaház. A puritán egyszerűségű terem fehér falai, az ízléses bútorzat méltó keretet ad egyszerű szertartásainkhoz.

A terem hátsó falát borító kézimunkák teszik azonban ott-honossá az imatermet. Péterffy Miklós építész – a ház átalakításának tervezője – ötlete volt, hogy unitárius vidékeink jellegzetes kézimunkáival díszítsen egy falat az imateremben. Az ötletet felkarolta az Unitárius Nők Országos Szövetsége is, mert úgy látta, hogy ez méltó tiszteletadás lesz Dávid Ferenc szellemének és kifejezi azt a szeretetet, mellyel az unitárius nők közössége emlékezik egyházalapító püspökünkre.

Az UNOSZ felhívására megmozdultak kézimunkázó nők és sok szép – régi és új – kézimunkát ajánlottak fel erre a célra. Az egyházköri nőszövetségi tagozatok gyűjtötték be a felajánlott munkákat, szakértői bizottságok nézték meg és válogatták az anyagot, majd sor került a darabok digitális fényképre rögzítésére, ezek alapján tudta a tervező összeállítani a jelenlegi falat.

Helyet kaptak a falon színes szötteink, a kb. 100 éves daraboktól a most szöttekig, csehétfalvi, dicsőszentmártoni, felsőrákosi, kolozsvári, magyarsárosi, magyarszovátai és székelyudvarhelyi nőink felajánlásai alapján. De ott vannak szebbnél szebb varrottasaink is, köztük egy száz esztendőszemes párna Szásznádasról, régiek és újabb torockói és udvarhelyszéki himnuszok, írásos és áttört vagdalásos terítők, párnák az ádámosi, dicsőszentmártoni, homoródjánosfalvi, kolozsvári, kövendi, magyarsárosi, oklándi, segesvári, székelykeresztúri és székelyudvarhelyi nőszövetségek és nőszövetségi tagok adományaként.

A felajánlott darabok még soknak is bizonyultak, egyes darabok mérete vagy anyaga nem talált a kompozícióba, mások egyszerűen a bőség miatt maradtak le, ezek a leányegyház-közösség többi termeinek díszítésére vagy vendégeik megajándékozására fordíthatók, itt a fenti egyházközségek egyes darabjain

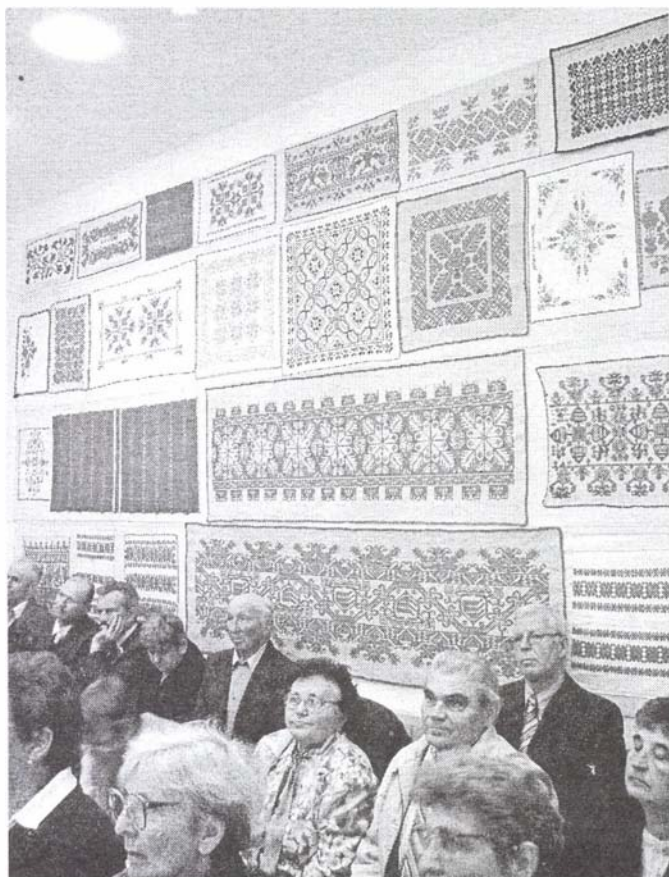
kívül szerepelnek csíkszeredai, gyepesi, homoródszentpáli, medgyesi és tordai adományok.

Nem hagyhatjuk említés nélkül a torockói nőszövetség tagjainak munkáját dícsérő szép úrasztali terítőt sem!

Az ajándékozott kézimunkák fényképeiből albumot állítottunk össze, ahol az adakozókat név szerint is feltüntettük, hogy az utókor is hálásan emlékezzék mindazokra a nőkre, akik hozzájárultak az emlékfal elkészítéséhez.

Az UNOSZ nevében köszönöm minden adakozónak az ajándékot, a szervező kör vezetőinek és a falat összeállító munkatársaknak pedig áldozatos munkájukat.

Zsakó Erzsébet

Rólunk

Lassan 18 esztendőös lány, haja barna, szeme fekete, kamasz, vagy talán még gyerek... Véleményt kellene mondania saját generációjáról. Lehetőleg minél szubjektívebbet. Elég érdekes feladat... Megpróbálja:

Nemrég rájöttem arra, hogy nincs jogom elítélni az úgynevezett „mai fiatalságot”. Persze igaz, hogy nem tartom helyesnek azt az életformát, melyet a korombéli tizenévesek folytatnak, viszont lehetséges, hogy a kelleténél sötétebben láttam a helyzetet. Megfogalmazódott bennem sok olyan gondolat, miszerint a fiatalok, kamaszok értelmetlenül élik napjaikat, nem figyelnek egymásra és önmagukra sem. Mindezt a mai napig igaznak tartom. Azonban úgy gondolom, nemcsak ennek alapján kell beszélnem róluk, rólunk.

Igen: adatik nekünk évente 365 nap, amit ki kellene használni. Igen: úgy látom, nagyon kevesen foglalkozunk azzal, hogy mi lesz velünk, ha úgy mondó felnövünk, és helyet kell találnunk a „felnőttek világában”. Igen: valamikor Valakinek (ha másnak nem, hát önmagunknak) számat kell adnunk az életünkről. Átgondolva és mérlegelve a helyzetet, szeretném bizonyítani – elsősorban magamnak: nem olyan nehéz meglátni a szép és hasznos dolgokat sem. Talán tévedtem abban, hogy önző módon értéktelennek tartottam azokat a dolgokat, melyek valójában másnak értékesek. Hiszen vannak fiatalok, akik számot tudnának adni cselekedeteikről.

Korábban írtam már afféléket, hogy a mai fiatalokat csak a televízió és a számítógép érdekli. Ebben semmi új nincs, ezt mindannyian tudjuk. És azt is tudjuk, hogy a felnőttek ezért elítélik a saját gyerekeiket is. Egyszóval eléggé negatív véleménylancot alkottam társaimról.

Most viszont úgy érzem, képes lennék rá, hogy ne egyetlen szemszögből mondjam el, miért is szeretem vagy épp nem szeretem a kortársaim. Szeretem, mert függetlenül attól, hogy néhányuknak kevés lehetőségük van, mégis megállnak a saját lábukon és teszik a dolgukat. Ha csak hobbi-szinten is, de olyan dolgokkal foglalkoznak, ami érdekli őket, legyen az kézműves foglalkozás, szavalás, néptáncolás, színjátszás vagy éppen csoszás. És nem szeretem őket, mert a felnőttekhez hasonlóan bennük is kialakult az a (világ)nézet, amely szerint könnyű pénzszerzéssel és minél kényelmesebb körülmények között ajánlatos leélni egy életet. Egyik sem jobb, mint a másik. Mindkét esetben megvan a maga előnye és hátránya. Aki azt teszi, amit szeret, nem biztos, hogy megélhet belőle. Aki viszont csak a pénzre és a kényelemre hajt, az előbb vagy utóbb elveszti azokat az álmokat, amelyeket kisebb korában még féltve dédelgett. Nem akarom megmondani, hogy – az ugyancsak közheles – mai világban, melyik életformát érdemesebb élni. Nem

tudnám eldönteni. Mert pénz nélkül kevesen maradnak meg, sok pénzzel pedig ugyancsak kevesen. Ilyen egyszerű... Ha okot és hibát kellene keresnem abban, hogy miért ilyen a helyzet, nem találnék... Kicsit bizonyára én is hibáztatnám a felnőtteket, ahogyan a többi kamasz is ezt teszi. Viszont ők is voltak gyerekek, és az ő életük is elcsúszott valahol, a monoton munka és élet keresztmetszeténél. Ne keressünk bűnbakokat! Úgysem találni... Fölösleges.

Csupán annyit látok magunkról, fiatalokról, hogy tele vagyunk maszokkal. Különböző arcokat mutatunk más-más emberek és élethelyzetek felé. Én se tudom, ki is igazából a másik, és ő sem tudja rólam, hogy ki vagyok. Menekülünk? Elbújunk? Igen, talán ezek a legmegfelelőbb szavak arra, hogy mi jellemez minket így, közösen. S bár mindannyian azt hisszük, hogy *nem, én aztán nem bújok el semmi elől*, közben mégsem merjük teljesen vállalni önmagunkat. S ha erre azt mondjuk, hogy *márpedig én merem vállalni magam!*, akkor gondoljunk bele abba a számtalan helyzetbe, amikor megfeleléskényszerből vagy félelemből nem mertünk önmagunk lenni, nem mertünk kiállni, és csendben, alázattal „mások fülébe ordítani az igazságot”. Naivak, buták és – akár tetszik, akár nem – még gyerekek vagyunk. Tapasztaltabbak és tapasztalatlanok. Hiába akarunk felnőttet játszani, nem megy. Hiába akarunk gyerekeknek maradni, nem megy.

Olyan kor ez egy ember életében, amikor ugyanabban a pillanatban semmi nem igaz és mégis: minden igaz. Hiszünk is, meg nem is; élünk is, meg nem is; hazudunk is, meg nem is; őszinték vagyunk, meg nem is. Valamilyen köztes állapot ez egy lassan letűnő gyerekkor és egy lassan elkövetkező felnőtté válás keresztútjánál.

Maholnap 18 esztendőös lány, haja barna, szeme fekete, kamasz, vagy talán még gyerek... Véleményt mondott. Megpróbált megfogalmazni egy olyan dolgot, amit nem lehet, s talán nem is kell magyarázni. Talán naiv volt, talán túlságosan borúlátó... Mindkét esetben önmaga volt. Mert ugyanolyan, mint bármelyik kamasz: se nem szebb, se nem okosabb, mint más...

Máthé Kincső

Kollégiumi napok 440 év szellemében

A kollégiumi napok a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium egyik legszínesebb rendezvénye. Lehetőséget ad a kilencedikeseknek jobban megismerni a kollégiumot és diákjait, és – miért ne?! – még a nagyobbaknak is ad felfedezni valót.

Az idei „napokat” 2008. november 12-e és 15-e között szervezték. A megnyitón fellépett a Péterffy Gyula kórus, illetve a diákok előadtak néhány verset. Ezt követően átadták Szígyártó Arabella XII. H osztályos diáknak a Mikó Imre ösztöndíjat, amelyet az egykori jogász, politikus, egyházi főjegyző emlékére alapított a család, majd ezt követte az Orpheus zene- és rajzkabinett ünnepélyes megnyitója. A napot a színjátszókör legújabb darabjának bemutatásával zártuk, amelynek címe *Quo vadis?*, és amelyben a világ elpusztulásának utolsó hét napját mutatták be. Igen borúlátó vízió öltött testet a darabban, de sokunkat rádöbentett, mennyire engedünk a modern kor csábításainak, és hová is vezethet mindez!

A kollégiumi ünnepség első teljes napját a diákok tudományos dolgozatainak bemutatásával kezdtük. Közlebről megismerhettük Reményik Sándor költészetének transzszilvanista vonásait, Kolozsvár város alakulásának előnyös és hátrányos fejleményeit. Tudomást szereztünk arról is, hogy minden mozdulatunkkal kifejezünk, közlünk valamit, és a mozdulataink sokszor többet elárulnak, mint a verbális kommunikációnk, majd a biciklitúrát mint a környezetünk megismerésének és védelmének egyedi formáját értelmezhetjük újra. A bemutatott dolgozatok mindenike szerepelt a TUDEK-en, Marosvásárhelyen.

A hagyományos lepkevadászattal folytatódott a nap, amelyet rendhagyóan a tavaly végzett diákok szerveztek meg. A lepkevadászatot követte a kilencedikesek beavatásának ünnepélye, kevésbé hivatalos nevén a gólyabál. Ifjúsági istentisztelettel kezdtünk, amelyen a kilencedikesek láthatták azt, hogy mindenki volt egyszer kilencedikes – még a tizenkettedikesek is! –, és ők is túlélték a gólyabált, ezért nem kell elhinni a sok rémtörténetet. Majd következett a próbák sorozata, amely rövidegével felül(?)múlt minden elvárást, és ezt követte a megérdemelt szórakozás. Eközben megérkezett a kórus vendégcsapata, a budapesti Árpád Gimnázium énekkara, akik részt vettek a kollégiumi napok programjaiban.

A péntek a hagyomány szerint ifjúsági istentisztelettel kezdődött, amelyet a végzős diákok állítottak össze. Ezt követően a kollégium kórusának, illetve a vendégkórusnak a közös éneklése következett.

Az iskolatörténeti vetélkedő előtt sor került az iskolaújság, a *Cipó* idei első számának bemutatására. A vetélkedőn minden osztály képviseltette magát. Itt is bebizonyosult, hogy aki mer, az nyer – ugyanis a XII. H. osztály csapata nem remekelt a verseny leforgása alatt, viszont az utolsó mozzanatnál, azaz a licitnél, minden pontjukat egy kérdésre tették fel, így sikerült megduplázni az összeget, és az addig hibátlanul válaszoló, viszont félnélkebb XI. R. csapatát így néhány ponttal megelőzték.

Ezt követően egy mozgalmasabb programban vehettünk részt. Sor került a röplabda, foci és asztalitenisz iskolai döntőjére, illetve a fő attrakció a tanár–diák mérkőzés volt, amely ezúttal is a legbarátságosabb mérkőzésnek bizonyult.

Pihenésként Kurdics Mihály kecskeméti nyugalmazott rendőr alezredes drogprevenációs előadását kísértük figyelemmel. A diákoknak szánt bemutatásán kissé keserves humorral ismertette a drogok fajtáit, hatásait, illetve azt, hova is vezethetnek. Külön tartott előadást a felnőtteknek, amelyben figyelmeztette a szülőket arra, hogy a drog már nem nyugati probléma, nemcsak televízióban látható kuriózum, hanem itt van, a közeli körünkben. Néhány tippet adott arra, hogyan lehetne elkerülni, hogy a gyerek drogos „ügyekbe” keveredjék, illetve melyek a függőségre, használatra utaló jegek. A gyakrabban előforduló drogokból mutatott néhányat és a szülők kezébe adta. Mindkét előadás nagyon hatásos volt – remélhetőleg tanulságos is.

A napot egy fantasztikus koncert zárta: Răzvan Krivachi és barátai, az ideai Aranyszarvas fesztivál győztese tartottak egy fergeteges koncertet.

A kollégiumi napokat rendszerint valamilyen fontos egyházi esemény „függvényében” szervezik. Idén az unitárius egyház létrejöttének 440. évfordulójával kapcsolták össze, amelynek vasárnapi ünnepi istentisztelete zárta a szinte ötnapos kollégiumi rendezvényt. Az ünnepi istentiszteleten a kollégisták egy verses összeállítással léptek fel, illetve a két kórus éneke emelte a rendezvény hangulatát. Az istentisztelet lejártával szinte mindenik osztály külön-külön elment kirándulni, illetve az Árpád Gimnázium kórusát néhány kórustag elkísérte Torockóra.

Ahhoz, hogy a kollégiumi napok hangulatát bárki is megérthesse, vagy egy keveset is megérezhessen belőle, feltétlenül el kell látogatni a jövő évi kollégiumi napokra, mert egy efféle egyszerű leírás keresztül nem lehet elképzelni a nagy sürgésforgást. Tehát íme a meghívás jövőre: mindenkit nagy szeretettel várunk a 2009–2010. iskolaévi kollégiumi napokra!

Jobbágy Júlia

Egyleti hírek

Köszönjük, hogy az alábbiakról egylettársaidnak és más érdeklődőknek is beszélsz!

Az őszi kiemelkedő rendezvénye az *Egyház- és nemzetérténelmi vetélkedő* országos döntője volt, amelyet immáron tizenegyedik alkalommal szervezett meg az ODFIE. November 7-én Kolozsváron, a János Zsigmond Unitárius Kollégium Felvinczi György dísztermében 21 versenyző és több érdeklődő, meghívott gyűlt össze.

Idén a nemzetérténelmi rész témája *Mátyás király és uralkodásának időszaka*, míg egyháztörténelemből *Dávid Ferenc és a vallásszabadság* volt.

A megnyitót követően a versenyzők elméleti tudásukat egy tesztlap segítségével teheték próbára. Később csoportos versenyszámok következtek, amelyek után a díjakat a csapattagok közösen fogyaszthatták el.

A vetélkedő idején nyertesei:

– egyháztörténelmi részen: I. díj: *Keresztély Árpád* (Brassó), II. díj: *Lukácsi-Tóth Alpár* (Magyarsáros), III. díj: *Ványolós Edina* (Olthévíz);

– nemzetérténelmi részen: I. díj: *Rákosi Éva* (Olthévíz), II. díj: *Egyed Emőke* (Barót), III. díj: *Csiki Tímea* (Homoródmás).

November 8-án sor került az évente megszervezett *dévai emlékezérandoklatra*. Dávid Ferenc egyházalapító püspök emlékcélláját aznap több mint 650-en látogatták meg az Erdély különböző vidékeiről érkezett zarándokok. A dévai vár lábánál déltájt már gyülekeztek az érkezők. A szabadtéri istentisztelet 13 órakor kezdődött a vár udvarán, ünnepi szónok Czire Szabolcs teológiai tanár volt.

Az emlékcella koszorúzását követően a fáklák lángra került szerezte virágokat és gyertyákat helyeztek el a cellában a zarándokok. A program a Dévai Unitárius Leányegyházközség felújított imaházában zárult az Erdélyi Unitárius Egyház által szervezett avatóünnepséggel.

Az *Unitárius Közlöny* előző számában részletes beszámoló is olvasható az emlékezérandoklatról

Az ODFIE Választmánya november 9-én ülésezett Kolozsváron. A napirenden a beszámolók és a különböző szakosztályok tevékenységének kiértékelője szerepelt. Emellett kijelölték a 2009-es egyleti év témáját, melyet a *külső és belső környezetünk védelme* címszavakkal foglaltunk össze. A Választmány ugyanakkor kijelölte a következő egy évre megbízott szakosztályvezetőket, akik az Ügyvezető Testületet alkotják.

December 12-e és 14-e között zajlott a *Hitértelmező hétvége*. Olyan egyletesek jöttek erre a rendezvényre, akik szeretnének

folytatás a 18. oldalon

Egyleti hírek

folytatás a 17. oldalról

elmélyülni hitükben, s beszélgetni az unitárius lelkiségről, ennek a hétköznapiakban való megnyilvánulásáról.

Ugyanezen a hétvégén dolgoztuk ki azt a témakört is, amelyet az ODFIE Választmánya a legutóbbi ülésén elfogadott. A rendezvényen való részvétel természetesen díjtalan, ellenben az utazások költségeit próbálják egyesületet vagy egyházközségetek támogatásával megoldani. Indokolt esetben az útiköltséget is megtérítjük.

KAVALKÁD. Szól a rádió...

Idén is hallgatható a *Kavalkád* nevű egyleti műsor a www.unitarianradio.ro honlapon. Minden szerdán este 20 órától 22 óráig élőben jelentkezünk. Ebbe a műsorba nyugodtan beleszólhattok, elmondhatjátok véleményeteket, meglátásotokat az adott témával kapcsolatban.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az ODFIE Választmánya nevében pályázati felhívással fordulunk hozzátok a jövő évi színjátszó találkozónk (2009. július 31. – augusztus 2.), valamint az ifjúsági konferenciánk (2009. augusztus 20–23.) megszervezése tárgyában.

A pályázatnak – egyszerűen és röviden – csak a szervezési szándék vállalását és a szervezési alapfeltételek ismertetését (pl. ütőképes helyi egylet, a szállás és az étkeztetés megoldása, a különböző programrészeknek megfelelő helyszínek) kell tartalmaznia.

A XIII. ODFIE Színjátszó találkozó, illetve a XXXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia szervezésére vonatkozó pályázatokat a jövő év január 31-ig várjuk.

„Hát én immár kit válasszak?” – 4

A párválasztással kapcsolatos gondolatmenetünk előző részében a párválasztás folyamatát vettük szemügyre. Felsoroltuk, mi az, ami megalapozhatja a „pátság” eldöntését: előbb a külsőlegyes tényezők, majd a majdani társként felmerülő ember lélektani jellemzői, harmadik szűrőként pedig a kettejük kapcsolatának jellegzetességeit neveztük meg. Ennek nyomán lesz a párból – társ.

De még a végleges döntés előtt fontos megfogalmazhatónak tenni, melyek a kapcsolat sarkkövei. Ezt segítik a következők, illetve az ehhez hasonló kérdések:

- Miért éppen egymást választottuk?
- Mit becsül bennem leginkább a társam?
- Mit csodál a leginkább?
- Mit szeret a legkevésbé?
- Miből veszem észre, hogy jól kijövünk egymással?
- Hogyan tudok közöttünk gyorsan és biztosan puszkaporos levegőt teremteni?
- Milyen esélyt adnak szüleim a kapcsolatunknak? Mitől félnek leginkább a kapcsolatunkat illetően? Mit becsülnék/csofálnak társamban? És mit kevésbé?
- Ha Isten ajándékozna nekünk valamit közös utunkra, akkor az mi lenne?
- Minek kellene teljesülnie, hogy öt, tíz, ötven év múlva biztosan elmondhassuk: még mindig boldogok vagyunk egymással? (Hézsér, 2005)

A kérdéseket érdemes végigbeszélni, akár úgy is, hogy a társunknál sejtett szempontokat is lejegyezzük magunknak, majd utólag összehasonlítjuk az ő válaszaival.

4. A folyamat utolsó szakasza maga a döntés. A másik melletti döntés, egyben egy hosszú távra való elköteleződés

a kapcsolat fenntartására, a másik boldogságára való törekvésre. Még a saját magunkban többféle módon kiérlelt döntés is kockázatot hordoz. A jövőre vonatkozik, és számos kiszámíthatatlan, előre nem látható eleme van. Nagy horderejű döntés, amely az eddigi élet radikális megváltoztatását, egy másikért és kettejük közös életéért való felelősségvállalást kíván. A döntést követően, az esküvőre való készülődés idején sokan élnek át valamiféle krízist. A bizonyosság érzése meggyengül, kételyek merülnek fel a döntés helyességével kapcsolatban. Ez az állapot alkalmat ad a döntés felülvizsgálatára, megerősítésére vagy visszavonására. A külső kényszerek (szülők rábeszélése, az esküvő előkészítettsége, a döntés visszavonásának következményei) hatására és a komoly kételyek ellenére megkötött házasság törekeny.

Végző soron azt kell mondanom, hogy az eredményes párválasztás érdekében érdemes tudatosságra törekedni. Tudatosítani saját és a választott társunk szükségleteit, igényeit, elvárásait. Felülvizsgálni a kapcsolatban kötött kompromisszumokat. Részletesen megbeszélni az együttélés jövőjének részleteit. Számot vetni a várható nehézségekkel, átgondolni, hogy azokra párként hogyan fogunk reagálni. Elemezni a nézeteltérések, félreértések, konfliktusok hátterét, mozgatóit, törekedni a társunk megértésére. Különösen fontos, hogy mindkét származási családdal is sokat legyünk együtt, és választottunk viselkedését ebben a helyzetben is tapasztaljuk meg. Érdemes megismerni egymás családfáját, családi történeteit,

felmenőinek kapcsolati mintázatait, családképét.

Ajánlott továbbá a kapcsolat különféle társas helyzetekben, közösségi tevékenységekben való kipróbálása. S bár olykor nem tetszik, mégsem árt odafigyelni a jó barátok és a szülők, a rokonok véleményére is. Bizony be kell látnunk saját elfogultságunkat, önámítási hajlamunkat, s ha nem is fogadunk el okvetlenül minden tanácsot és véleményt, mégis érdemes átgondolni azokat.

Ha most úgy tűnik, hogy a házasságot megelőző párválasztás bonyolult, nehéz út, hát tényleg az. De érdemes végigjárni, mert az így szerzett tapasztalatokból áll majd össze az az alap, amelyre építeni lehet a közös élet házát, kipakolni a származási családból hozottakat és aztán új rendet teremteni a közös batyuban.

Hóféherke, Hamupipőke és Csipkerózsika – a történet végére valamennyien készen állnak a boldog házasságra. Ám arról, hogy házasságuk valóban boldog lesz-e, erről a mesék nem tudósítanak. A mesékben csak addig követhetjük sorukat, míg a királyfi átnyújtja az aranycipellőt vagy az aranygyűrűt, s ezzel eljegyzik egymást. Hogy aztán a házasság ideje alatt milyen tapasztalatokat kell megszerelni, milyen szakaszokat kell együtt bejárni, hova és hogyan kell fejlődni, tudomásom szerint nem a mesék, hanem a valóságos mindennapok adnak tájékoztatást számunkra.

A közös munka, az együttfejlődés, a változás, a nehézségeken, kríziseken való átjutás minden házaspár feladata. Nem könnyű, de érdemes dolgozni rajta, hiszen csak ezek árán várható a mese záromondatának beteljesülése a saját életünkben, nevezetesen, hogy boldogan éljünk választott társunkkal együtt, amíg meg nem halunk...

Lakatos Csilla

Kedves Gyermekek, kedves Barátaink!

Tudtátok-e, hogy december a régi római naptárban a tizedik hónap volt, és neve görög eredetű szó? A *decem* szó ugyanis a görög *deká*ból származik, ami azt jelenti: két marokra való, mivel a *dekamai* egyik igealakja. Erről a hónapról még sok különlegességet lehet mondani, de ha figyelmesen megfejted az alábbi rejtvényeket, megtudsz közülük néhányat. Decemberről természetesen rögtön a karácsony jut eszünkbe, Jézus születésének ünnepe. Karácsonykor boldogságtól sugárzik az arcunk, s mintha a hó is gyémánt lenne. „Tegnap harangoztak, / holnap harangoznak, / Holnapután az angyalok, / Gyémánt-havat hoznak” (Ady Endre).

Kívánunk Mindannyiótoknak áldott karácsonyt, sok örömet, sok szeretetet, sok ajándékot – és boldog új évet!

Megfejtéseiteket küldjétek a már jól ismert címekre 2009. február 1-jéig!

Postán: **Fekete Levente**

527005 Aita Mare, str. Főút 349. Jud. Covasna,

illetve elektronikus postán: levente63@gmail.com

Adventus Domini – latin eredetű szó, jelentése az Úr eljövetele, megérkezése. Az ünnep eredete az 5–6. századra nyúlik vissza, a Jézus születésének ünnepére való testi-lelki felkészülés időszaka. Az advent a december 25-e előtti négy vasárnapot s az általuk határolt időszakot foglalja magába. Eredetileg 40 napig tartott, akárcsak a nagyböjt (Jézus negyven napig böjtölt a pusztában), ám a Gergely pápa-féle naptárreform négy hétre rövidítette. A keleti keresztények ma is január 6-án ünneplik karácsonyt. Az advent első napjától vízkeresztig terjedő időszakban tiltották a zajos népünnepélyeket, lakodalmakat. Az adventi koszorú készítése a 19. században jött divatba, de a hagyomány gyökerei a pogány korba nyúlnak vissza, amikor örökzöld ágakkal, fagyönggyel, magyallal ünnepelték a téli napéjegyenlőség idejét (a fagyöngy egyébként a kelták szent növénye volt, a téli napéjegyenlőség pedig a kelta hitvilág szerint a fény újjászületésének ünnepe). Ma hagyományosan fenyőgallyakból készül a koszorú négy gyertyával, amelyek advent négy hetét jelképezik.

A *karácsony* szónak általában minden nyelven sajátos megnevezése van. A magyar *karácsony* szó szláv eredetű, őse a régi szláv nyelvben szereplő *korcsun*, amely lépőt, átlépőt jelentett. A szó jelentése utal az új esztendőbe való átlépésre, tehát naptári eredetű, csakúgy, mint a lengyel *kolęda* vagy az orosz *koljăda*, ami karácsonyi éneket jelent.

Az angol *christmas* Krisztus nevére utal. A német *Weihnacht(en)* és a holland *kertsmisse* pedig szent éjt jelent, tehát e szavak egyházi eredetűek. A latin *natalis* (születés) szóból ered a francia *noel*, az olasz *natale*, a spanyol *navidad* és a walesi *nadoling* szavak mindegyike. Létezik még a karácsony megnevezésére a skandináv *jul* szó, és ennek óangol változata, a *Yule*. Pontosán nem tudni, mit jelentett eredetileg, valószínűleg a télnek azt a szakaszát, amelyet ma is a téli ünnepi időszaknak tekintünk.

Az ókori népek hálaadó, köszöntő rítusokkal ünnepelték a téli napfordulót, amely időponttól kezdve a nappalok egyre hosszabbodnak, átvitt értelemben a fény győzedelmeskedik a sötét éjszaka felett. Ezeknek a rítusoknak az is a szerepük volt, hogy az elcsigázott emberekbe reménységet, hitet öntsenek, hogy könnyebben viseljék azt az időt, ami a tavasz beköszönéséig hátravan. Az ókori Rómában a december 17-e és 24-e közötti időszakban tartották a Szaturnália-ünnepet. Szaturnusz a földművelés, a paraszti munkák istene a római hitvilágban. Az emberek nagy lakomákkal, ivászatokkal, tánccal, zenével ünne-

pelték Szaturnuszt, szokásban volt a szolgák megajándékozása, és bizonyos munkák tiltva voltak. A házaikat örökzöld borostyánágakkal díszítették. A naptárreformig a Római Birodalomban az új év kezdete is ekkorra esett.

A mai értelemben vett, keresztény karácsonyról a 4. század óta emlékezünk meg, eredetileg december 25-e Jézus születésnapja, az előző este karácsony vigiliája, más szóval karácsony böjtje vagy szenteste, 26-a pedig az ünnep másodnapja.

Madarak, avagy proféta a cetben

(a beküldött helyes megoldással karácsonyi ajándékpontokat szerezhetsz a rejtvénypályázatban)

G	A	N	Á	R	I	G	K	Ē	R	L	E
V	Ó	L	Y	O	M	S	E	R	É	B	A
B	Ó	L	Y	A	L	G	A	B	O	L	Y
A	K	E	C	S	K	E	F	Á	N	Y	A
K	A	R	J	Ű	M	V	Ó	C	S	A	G
V	I	N	K	E	C	É	R	C	S	E	B

A sok madárnév között találsz egy nevet, amit soronként és betűnként rejtettünk el. A dolgot csak az nehezíti, hogy a madarak kezdőbetűi összekeveredtek. Ha az összekeveredett betűket a helyére rakod a fölösen maradt betűkből megtudod, mi a jelentése ama bibliai személy nevének, aki a cethal gyomrában is „lakott”.

Ha megmarad, megeheted!

(a beküldött helyes megoldással karácsonyi ajándékpontokat szerezhetsz a rejtvénypályázatban)

Télapó karácsonyi sütit sütött, összesen 80 darabot. Azért ennyit, mert úgy gondolta, ha a szomszéd télapókat is meglátogatja és mindenkinek 8 darabot visz, neki pontosan a fele marad. El is készült a süti, be is rakta a tepsiket a kamrába kihűlni. Igen ám, de a gyermekek megtalálták és olyan szépeknek találták a sütit, hogy nem tudtak ellenállni: meg kellett hogy kóstolják. Mindenik tárlól elvettek, aztán kicsit összekeverték a szép rendbe rakott sütit, arra gondolva, hogy télapó így nem veszi majd észre. Ha a tepsiben egyformán voltak rakva a sütik, segíts télapónak megszámolni, hogy milyen és hány darab figura tűnt el mindenikből. Hányat sütött az egyes figurákból? Hány szomszédja volt a télapónak? Eláruljuk, hogy mindenik tepsi tartalmaz egy figurát, amelyikhez nem nyúltak a gyermekek.

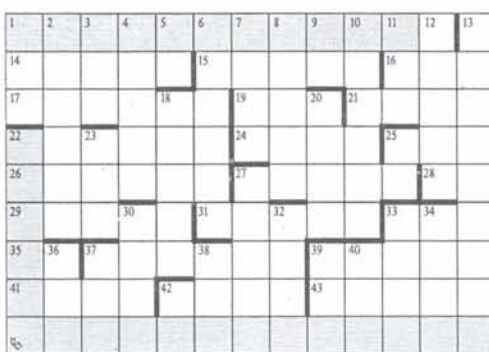

Karácsonyi rejtvényeinkben Móra László versének egy szakaszát idézzük.

Karácsonyi imádság (I.)

Vízszintes: 1. Az idézet első sora. 14. Balkáni folyó. 15. Itáliai. 16. ... poetica, művészi hitvallás. 17. Ünnepeles átadás. 19. Álhal. 21. Aki- nek nem ..., ne vegye magára (szó- lás). 22. Magyarországi megye lakója. 24. Madár ruhája. 25. Szem- csés anyag. 26. Gót király volt. 27. Mohamedán isten. 28. Tiltószó. 29. Dugattyú mozgása. 31. Magyar kártyajáték. 33. Van ilyen fal is. 35. Puskát használ. 37. Fedett szennyvízcsatorna. 39. Lengyel-német határfolyó. 41. Csodatevő kehely. 42. Orosz férfinév. 43. ... és Rendek, magyar országgyűlés.

Függőleges: 1. Arra a helyre. 2. Igazát bizonygató. 3. Állókép. 4. Számítógép billen- tyű. 5. A csap közepe! 6. Az Abafi szerzője (Miklós). 7. Lét. 8. Lovat abrakol. 9. United States, röviden. 10. Magyar savanyúság eltevő por márka. 11. Him disznó. 12. Nemes- gáz. 13. Tölgyfa termése. 18. Álmodás jeleit mutató. 20. Könnyen párologó. 22. **Az idé- zet második sora.** 23. Világtalan. 25. Foszfór és hidrogén vegyjele. 27. Művet létrehoz. 30. Női név. 32. Pólus. 33. Teher. 34. Tamási személyneve. 36. Magyar őszvezer volt. 37. Fürdünk benne. 38. Becézett Ágnes. 39. Minden rendben! 40. Deutérium és argon vegyjele. 42. Lám.

Karácsonyi imádság (II.)

Vízszintes: 1. Az idézet harma- dik sora. 13. Idegesít. 14. Mond va- lamit. 15. Kicsi, de erős. 16. Házat emel. 17. Gyengén termő búzafajta. 18. Gyom. 19. Kis folyóvíz. 20. Nemi jelleggel kapcsolatos. 21. Lenti hely- re. 22. Asztácium vegyjele. 23. Női hangnem. 24. Van ilyen eső is, ká- ros a növényzetre. 26. Klub egyede. 27. Személyautó márka. 30. Terüle- tet elönt. 35. Köszönés. 36. Királyi jelkép. 38. Énekes madár. 39. Gyanít. 41. Lassan haladó. 44. London egyik repülő- tere.

Függőleges: 1. Gyönyörű. 2. Mexikói forradalmár volt. 3. Madonna filmje. 4. Dél- afrikai tartomány. 5. Erőgép. 6. Sütemény féle. 7. A vadon ..., Jack London regénye. 8. Áll alatti zsírpárna. 9. Albániai város. 10. Ábrahám, becézve. 11. Biztat. 12. Időmérő része. 22. **Az idézet utolsó sora.** 24. Latyakkal beken. 25. Vasúti kocszi. 28. Rege kö- zepel. 29. Erdélyi magyar író volt (Albert). 31. Bolgár hegység. 32. Tartósító folyadék. 33. Nemes..., Kolozs megyei Nokia falu. 34. Élősködő állatka. 37. Engedély nélküli ha- lász-vadász jelzője. 40. Ógörög törzs volt. 42. Részben mai! 43. Zsák eleje! 45. Nyak két vége!

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **2009. február 5-e.** Csak azok vehet- nek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését el- juttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét februári lapszámunkban közöljük.

Októberi rejtvényeink megfejtése: *Látszólagos veszély:* Nyugalom, szívi, tőle van a létra! *In flagranti:* Jelenetet csinálj egy vadidegen előtt!

Könyvjutalmat nyert **Halmágyi Adél** tordai olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacímje:
400105 Cluj,

B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:

Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Csiki Zita** könyvelő (Lasalle, Kanada), **Jobbágy Júlia** diák, **JZSUK** (Kolozsvár-Kövend), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Kecskés Csaba** lelkész (Marosvásárhely-Kövesdomb), **Koppándi-Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **Lakatos Csilla** lelkész, pszichológus (Miskolc), **Chrystal Lanier** mérnök (San José, USA), **Máthé Kincső diák** (Sepsiszentgyörgy-Vargyas), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Maroszentgyörgy), **Péterfi Sándor** lelkész (Küküllődombó), **Szász-Cserey Katalin** lelkész (Firtosmartonos), **Vass Mózes** lelkész (Kőhalom-Homoród), **Zsakó Erzsébet** ny. textilmérnök (Kolozsvár)